

Īpašais ziņojums

Datu kvalitāte budžeta atbalsta jomā: nepilnības dažos rādītājos un mainīgo daļu maksājumu pārbaudē

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–VII
Ievads	01–12
Budžeta atbalsta jēdziens	01–06
Mainīgās daļas kā stimuls sasniegt rezultātus	07–10
Mainīgo daļu izmaksa	11–12
Revīzijas tvērums un pieeja	13–17
Apsvērumi	18–53
Mainīgo daļu rādītāju būtiskumu negatīvi ietekmē tas, kā tie ir izstrādāti	18–35
Rādītāji atbilst valsts nozaru stratēģijām, bet tie ir galvenokārt vērsti uz īstermiņa darbībām, nevis ilgāka termiņa rezultātiem	19–25
Trešdaļa rādītāju neļauj objektīvi novērtēt rezultātus	26–29
41 % no progresu rādītājiem nebija atsauces vērtību vai tās nebija pareizi noteiktas	30–32
Rādītāji parasti nodrošina paredzēto stimulējošo ietekmi, bet to ir pārāk daudz	33–35
Komisijas veiktās rādītāju izpildes pārbaudes kvalitāte atšķīrās, tāpēc daži maksājumi nebija pietiekami pamatoti	36–53
Komisija neizdarīja secinājumus par valstu spēju sagatavot rādītājiem vajadzīgos datus	39–41
Komisija pārbaudīja izmaksas pieprasījumu pamatā esošo datu ticamību, bet ne vienmēr to darīja rūpīgi	42–46
Dažu mainīgo daļu gadījumā partnervalstu sniegtie darbības dati nepamatoja veiktos maksājumus	47–52
Nepietiekami dokumentēti maksājumi Moldovai	53
Secinājumi un ieteikumi	54–61

Pielikumi

I pielikums. Budžeta atbalsta daļa divpusējās oficiālās attīstības palīdzības (OAP) saistībās

II pielikums. Revidētie līgumi

III pielikums Mainīgo daļu izmaksas nozares reformu rezultātu līgumiem, 2017. g.

IV pielikums. Kopsavilkuma novērtējums

Komisijas atbildes

Revīzijas darba grupa

Laika skala

Kopsavilkums

I Budžeta atbalsts ir ES palīdzības veids, kas ietver naudas iemaksāšanu partnervalsts kasē, ja šī valsts ir izpildījusi saskaņotus maksājuma nosacījumus. Ar vidējo ikgadējo maksājumu 1,69 miljardu EUR apmērā Eiropas Savienība ir lielākā budžeta atbalsta sniedzēja. Budžeta atbalsta maksājumus veic fiksētu vai mainīgu daļu veidā. Aptuveni 44 % no ES budžeta atbalsta maksājumiem attiecas uz mainīgajām daļām. Dažās ES kaimiņvalstīs šis īpatsvars sasniedz pat 90 %. No mainīgajām daļām izmaksātās summas ir atkarīgas no partnervalstu sasniegtajiem rezultātiem, kurus novērtē, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem darbības rādītājiem.

II Mēs pārbaudījām, vai Komisija, izmaksājot budžeta atbalsta mainīgās daļas, izmantoja būtiskus un ticamus darbības datus. Secinājums ir tāds, ka trešās daļas pārbaudīto darbības rādītāju būtiskumu negatīvi ietekmē tas, kā tie ir izstrādāti, un šie rādītāji neļauj objektīvi novērtēt rezultātus, tādējādi mazinot rādītāju būtiskumu. Turklāt Komisijas veiktais novērtējums par to, vai mainīgo daļu rādītāji ir sasniegti, ne vienmēr bija ticams, tāpēc tika veikti daži nepietiekami pamatoti maksājumi.

III Lai gan mainīgo daļu darbības rādītāji bija saskaņoti ar partnervalstu nozaru attīstības stratēģijām, lielākā daļa no tiem bija vērsti uz īstermiņa darbībām, nevis ilgāka termiņa rezultātiem, tostarp virzību laika gaitā uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Turklāt vairāk nekā trešdaļa rādītāju bija neskaidri formulēti vai tiem bija nepareizi noteiktas atsauces vērtības, vai to nebija vispār. Tāpēc attiecībā uz mērķu sasniegšanu bija iespējamās dažādas interpretācijas, kas sarežģīja izmaksas pieprasījumu analīzi un mazināja tās objektivitāti.

IV Lielākā daļa pārbaudīto mainīgo daļu nodrošināja paredzēto rezultātu, mudinot partnervalstis turpināt reformu programmu īstenošanu, jo to izvirzītie mērķi bija pietiekami vērienīgi. Nedaudzie izņēmumi, kurus konstatējām, attiecās uz rādītājiem ar viegli sasniedzamiem mērķiem vai mērķiem, kas sasniegti, izmantojot citu līdzekļu devēju vai ES apmaksāto ārējo ekspertu darbu. Katrā mainīgajā daļā izmantoto rādītāju skaits sešos no 24 līgumiem bija pārāk liels, vēl vairāk sarežģījot izmaksas procesu.

V Mainīgo daļu izmaksas pieprasījumi ietver analīzi par saskaņoto nosacījumu un darbības rādītāju izpildi. Šos pieprasījumus sagatavo partnervalstis, tāpēc pamatā esošo darbības datu ticamība ir atkarīga no šo valstu spējas tos sagatavot. Mēs konstatējām, ka tikai piecos no 24 izraudzītajiem līgumiem Komisija patiešām izdarīja secinājumus par mainīgo daļu rādītāju aprēķināšanai vajadzīgo darbības datu ticamību. Analizējot izmaksas pieprasījumus, ES delegācijas veica dažādas procedūras, lai pārbaudītu šo datu ticamību. Dažas no šīm procedūrām nenodrošina, ka mainīgo daļu maksājumi ir balstīti uz ticamiem datiem, tāpēc procedūras nav pilnībā pamatotas.

VI Atkārtojot Komisijas veiktos novērtējumus attiecībā uz rādītāju sasniegšanu un pārrēķinot mainīgo daļu maksājumus par kopējo summu 234 miljonu EUR apmērā, mēs konstatējām neatbilstības saistībā ar 16,7 miljoniem EUR. No šīs summas 13,3 miljonu EUR izmaksa nebija pietiekami pamatota vai neatbilda līgumu noteikumiem. 3,4 miljoni EUR tika izmaksāti bez faktiska progresā. Turklāt Moldovai tika izmaksātas trīs mainīgās daļas 26,3 miljonu EUR apmērā, bet šo maksājumu pamatā esošie iemesli nebija pietiekami dokumentēti.

VII Mēs sniedzam Komisijai sešus ieteikumus, lai tā:

- mainīgajās daļās vairāk izmantotu iznākuma rādītājus;
- labāk formulētu darbības rādītājus;
- nodrošinātu mainīgo daļu stimulējošo ietekmi;
- vienkāršotu mainīgo daļu izmaksas procesu;
- uzlabotu novērtējumus attiecībā uz valstu spēju nodrošināt mainīgajās daļās izmantotos darbības datus;
- uzlabotu mainīgo daļu izmaksai izmantoto darbības datu pārbaudi.

Ievads

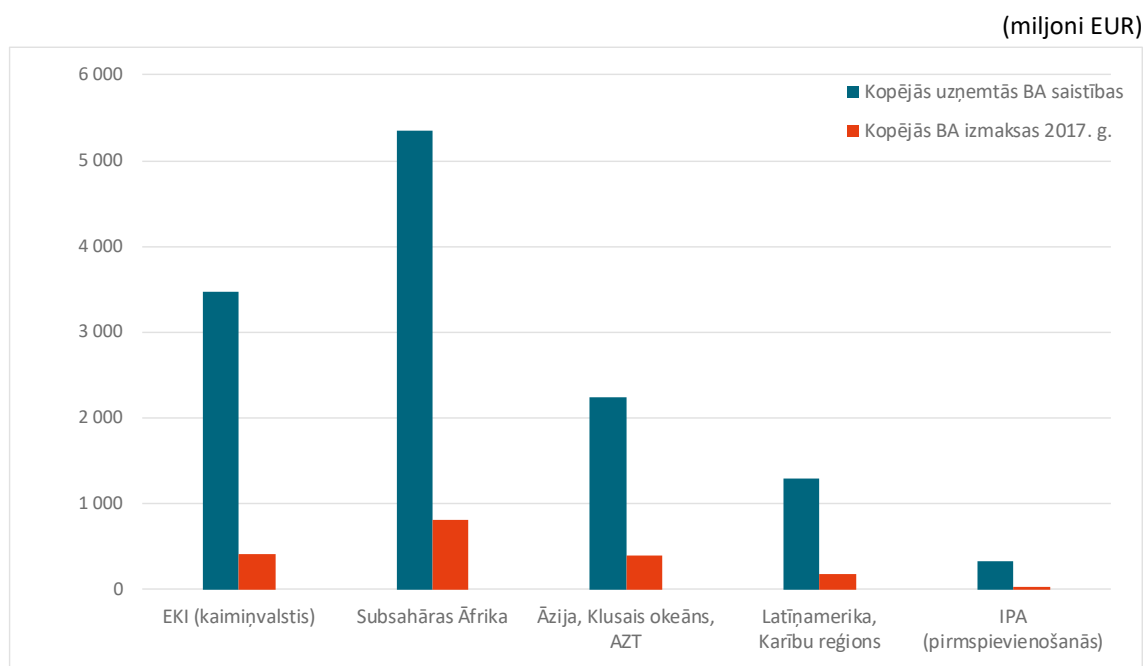
Budžeta atbalsta jēdziens

01 Budžeta atbalsts ir ES palīdzības veids, kas ietver naudas iemaksāšanu partnervalsts kasē, ja šī valsts ir izpildījusi saskaņotus maksājuma nosacījumus. Šādā veidā saņemtais finansējums nonāk partnervalsts budžetā un var tikt izmantots pēc partnervalsts ieskatiem. Komisija raksturo budžeta atbalstu kā līdzekli efektīvas palīdzības sniegšanai un noturīgu rezultātu nodrošināšanai, ko izmanto, lai atbalstītu ES partneru centienus īstenot reformas un sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM).

02 Papildus finanšu resursu nodrošināšanai budžeta atbalsts ietver i) dialogu ar partnervalsti par reformām vai attīstības rezultātiem, kur budžeta atbalsts var būt noderīgs, ii) panāktā progressa novērtēšanu un iii) atbalstu spēju veidošanā. Budžeta atbalsts nozīmē pāreju no tradicionālās pieejas, saskaņā ar kuru prioritāte ir darbībām (piemēram, projektiem), uz palīdzību, kas vērsta uz rezultātiem.

03 Eiropas Savienība (izmantojot ES budžetu un Eiropas Attīstības fondu) ir pasaulē lielākā budžeta atbalsta sniedzēja. Laikposmā no 2014. līdz 2017. gadam Eiropas Savienība budžeta atbalstam atvēlēja aptuveni 11 % (sk. [1 pielikumu](#)) no divpusējās attīstības palīdzības budžeta — vidēji aptuveni 2,13 miljardus EUR gadā. 2017. gadā tā sniedza budžeta atbalstu 90 valstīm un teritorijām, kuras kopumā saņēma 1,8 miljardus EUR. Kopējā summa, par ko visos īstenošanas procesā esošajos budžeta atbalsta līgumos ir uzņemtas saistības, ir 12,7 miljardi EUR. [1. attēlā](#) ir parādīts šo skaitļu sadalījums pa reģioniem, aptverot gan ES vispārējo budžetu, gan arī Eiropas Attīstības fondu.

1. attēls. Uzņemtās budžeta atbalsta saistības un izmaksas pa reģioniem 2017. gada beigās

Avots: ERP, pamatojoties uz EK ziņojumu “Budžeta atbalsts — tendences un rezultāti”, 2018. g.

04 ES budžeta atbalsts paredz, ka saņēmējvalsts ir ieviesusi un efektīvi īsteno svarīgu un ticamu politiku. Saskaņā ar Finanšu regulu valsts var tikt uzskatīta par tiesīgu saņemt budžeta atbalstu, ja¹:

- partnervalsts publisko finanšu pārvaldība ir pietiekami pārredzama, uzticama un efektīva;
- partnervalsts ir īstenojusi pietiekami ticamu un svarīgu nozares vai valsts politiku;
- partnervalsts ir īstenojusi uz stabilitāti orientētu makroekonomikas politiku;
- partnervalsts ir ieviesusi pienācīgu un laicīgu piekļuvi visaptverošai un pareizai budžeta informācijai.

¹ 236. panta 1. punkts Finanšu regulā, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 2018. gada jūlijs.

05 Eiropas Komisija izmanto triju veidu budžeta atbalsta līgumus:

- 1) ilgspējīgas attīstības mērķu līgumu (IAML), ar ko atbalsta valsts politiku un stratēģijas virzībai uz ilgspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu;
- 2) nozares reformu rezultātu līgumu (NRRL), ar ko atbalsta konkrētas nozares reformas;
- 3) valsts un noturības veidošanas līgumu (VNVL), kas ir paredzēts nestabilā situācijā esošām valstīm, lai nodrošinātu svarīgas valsts funkcijas vai atbalstītu virzību uz demokrātisku pārvaldību.

06 Lielākā daļa no Eiropas Komisijas budžeta atbalsta programmām ir balstītas uz NRRL (74 % no visām 2017. gadā uzņemtajām budžeta atbalsta saistībām).

Finansējuma ziņā četras lielākās atbalstītās nozares, kuras izmanto NRRL, ir izglītība, lauksaimniecība un lauku attīstība, veselība un enerģētika.

Mainīgās daļas kā stimuls sasniegt rezultātus

07 Pirms katras izmaksas Komisija analizē budžeta atbalsta līgumam pievienoto vispārējo nosacījumu izpildi. Šie nosacījumi vairumā gadījumu ir saistīti ar budžeta atbalsta saņemšanas attiecināmības kritērijiem (sk. **04.** punktu). Budžeta atbalsta maksājumus veic fiksētu vai mainīgu daļu veidā. Fiksētās daļas izmaksā pilnībā (ja ir ievēroti visi nosacījumi) vai neizmaksā nemaz (ja viens vai vairāki nosacījumi nav izpildīti). Mainīgās daļas izmanto, lai radītu stimulus partnervalstīm uzlabot politikas īstenošanu, un tās izmaksā, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem attiecībā pret noteiktiem darbības rādītājiem vai mērķiem, ja ir izpildīti visi vispārējie nosacījumi. Tās var izmaksāt pilnībā vai daļēji. Mainīgajām daļām izmantotos darbības rādītājus var izraudzīties no partnervalsts jau izmantotajām uzraudzības sistēmām vai kopējās darbības izvērtējuma struktūras, kas saskaņota ar partnervalsti un citiem līdzekļu devējiem.

08 Attiecībā uz valsts politiku var izmantot dažādus darbības rādītājus (sk. [1. izcēlumu](#)). Komisija parasti iesaka izmantot iznākuma rādītājus, bet atkarībā no partnervalsts vai nozares īpašā konteksta var būt piemēroti arī citu veidu rādītāji.

1. izcēlums

Darbības rādītāju veidi un to piemēri

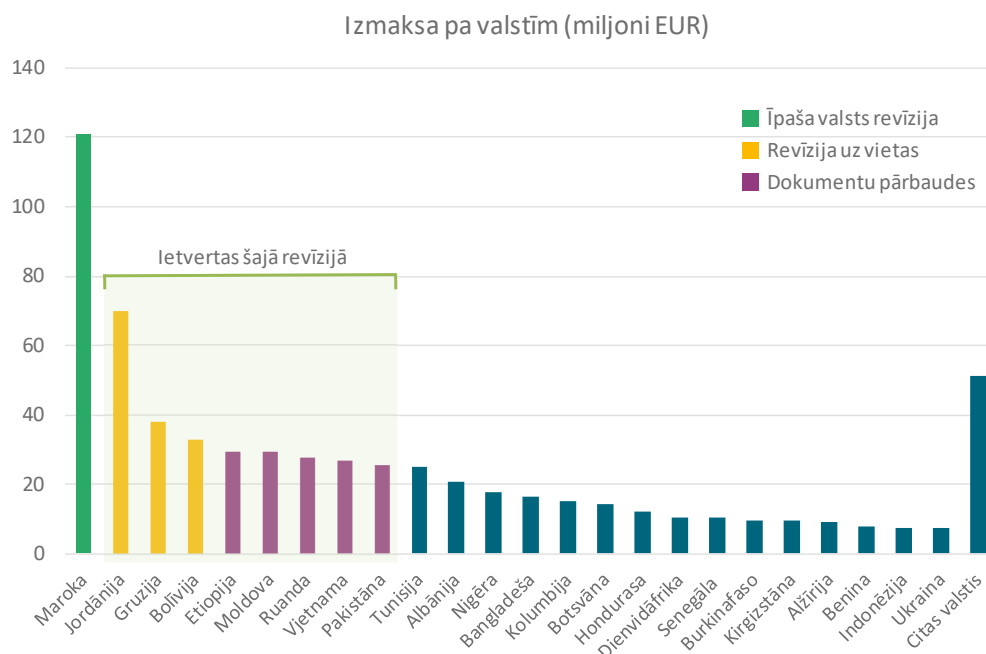
	Definīcija*	Ilustratīvi rādītāju piemēri no revidētajiem līgumiem**
Ieguldījumi	Finanšu, materiālie un cilvēkresursi, kas mobilizēti programmas īstenošanas vajadzībām	○ Sievietēm paredzētiem projektiem piešķirts budžets
Procesi	Veiktie politikas un regulatīvie pasākumi	○ Pieņemti ES prasībām atbilstoši noteikumi par pārtikas robežkontroli
Tiešie rezultāti	Izmantoto resursu un veikto pasākumu tūlītējās un konkrētās sekas	○ Atjaunotas sabiedriskās ēkas ○ Jauni komerciālie mehānismi vietējā līmenī ○ Izstrādāta skolotāju pārvaldības informācijas sistēma
Iznākums	Rezultāti labuma guvēju līmenī	○ Nodrošināta kvalitatīva izglītība Sīrijas skolēniem uzņēmējās kopienās un nometnēs ○ Pieaudzis to kopienu īpatsvars, kuras saņem regulārus pasažieru pārvadājumu pakalpojumus ○ Veselības apdrošināšanas segums iedzīvotājiem, kuri tuvojas nabadzības sliekšnim
Ietekme	Iznākuma sekas kā ietekme uz plašāku mērķi	○ Samazināts zīdaiņu mirstības līmenis ○ Samazinātas kokas kultūraugu platības ○ Uzlabota izdevumu kontrole un ziņošana par tiem

Avots: *Eiropas Komisijas budžeta atbalsta pamatnostādnes, 2017. g., un **ERP.

09 Katram darbības rādītājam ir piesaistīta finansiālā vērtība. Viens no veidiem, kādā Komisija aprēķina mainīgajā daļā izmaksātās summas, ir tāds, ka tā saskaita vērtības, kas saistītas ar katru valsts izpildīto darbības rādītāju. Tas nozīmē, ka, jo vairāk rādītāju partnervalsts izpilda, jo augstāks ir izmaksātās mainīgās daļas īpatsvars.

10 2017. gadā ar mainīgajām daļām bija saistīti 44 % no Komisijas veiktajiem maksājumiem par budžeta atbalsta līgumiem². Dažās ES kaimiņvalstīs šis īpatsvars sasniedz pat 90 %. **2. attēlā** ir parādīts nozares reformu rezultātu līgumiem (NRRL) izmaksāto mainīgo daļu sadalījums pa valstīm 2017. gadā.

2. attēls. Mainīgo daļu izmaksas nozares reformu rezultātu līgumiem, 2017. g.

Avots: ERP, pamatojoties uz EK datiem.

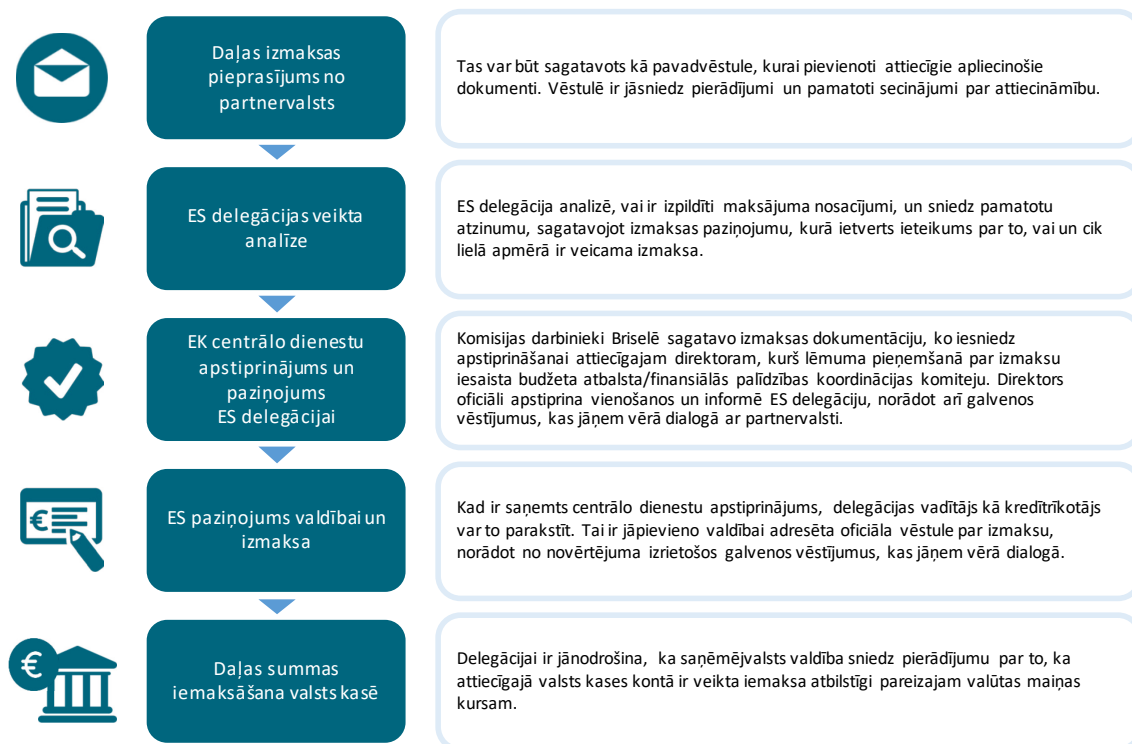
² Eiropas Komisija, “Budget Support – Trends and Results” [Budžeta atbalsts — tendences un rezultāti], 2018. g., 61. lpp.

Mainīgo daļu izmaksa

11 Mainīgās daļas izmaksas process sākas ar partnervalsts iesniegtu izmaksas pieprasījumu. Šajā pieprasījumā ir ietverta analīze par to, cik lielā mērā ir izpildīti saistītie darbības rādītāji. ES delegācijas analīzē pieprasījumus un sagatavo novērtējumu. Pamatojoties uz šo novērtējumu un pēc budžeta atbalsta koordinācijas komitejas apstiprinājuma, Komisija pieņem lēmumu par izmaksājamo mainīgās daļas summu (sk. [3. attēlu](#)).

12 Partnervalsts darbības rezultātu analīze, kas pievienota izmaksas pieprasījumam, ir balstīta uz šīs valsts uzraudzības un novērtēšanas sistēmu datiem. Tāpēc šīs sistēmas ir galvenais informācijas avots mainīgo daļu izmaksai.

3. attēls. Izmaksas process

Avots: ERP, pamatojoties uz EK budžeta atbalsta pamatnostādņēm.

Revīzijas tvērums un pieeja

13 Eiropas Konsensā par attīstību, kas pieņemts 2017. gadā, ir atzīta budžeta atbalsta centrālā loma partnervalstu centienu veicināšanā virzībā uz ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanu. Ņemot vērā mainīgo daļu nozīmi budžeta atbalsta maksājumos un to, ka darbības datus, uz kuriem ir balstīti šie maksājumi, nodrošina saņēmējvalstis, nepareizi vai neuzticami dati nozīmētu, ka budžeta atbalsta maksājumi nav atlīdzība par faktiskajiem rezultātiem, kā tas ir paredzēts. Tas nopietni vājinātu budžeta atbalsta galveno mērķi. Tāpēc šī revīzija tika vērsta uz to, lai rūpīgi pārbaudītu mainīgajās daļās izmantoto darbības rādītāju kvantitāti un kvalitāti (proti, būtiskumu un ticamību) un Komisijas veikto maksājuma pieprasījumu analīzi.

14 Revīzijas galvenais jautājums bija šāds: “Vai Komisija, izmaksājot budžeta atbalsta mainīgās daļas, izmantoja būtiskus un ticamus darbības datus?”. Lai atbildētu uz šo jautājumu, mēs to iedalījām šādos apakšjautājumos:

- a) Vai budžeta atbalsta līgumi ietvēra rādītājus, kas atbalstītajās nozarēs ļauj efektīvi uzraudzīt būtiskus rezultātus?
- b) Vai Komisija efektīvi pārbaudīja mainīgo daļu izmaksas pieprasījumos sniegto darbības datu ticamību?

15 Revīzija aptvēra 24 nozares reformu rezultātu līgumus (sk. [II pielikumu](#)), kas noslēgti ar astoņām partnervalstīm, kurām 2017. gadā izmaksātas lielākās mainīgo daļu summas³. Šīs valstis saņēma 43,29 % no kopējiem mainīgo daļu maksājumiem tajā gadā. Revidētās mainīgās daļas saistībā ar izraudzītajiem līgumiem kopumā ietvēra 248 darbības rādītājus. [III pielikumā](#) ir norādīti 2017. gadā veiktie maksājumi un revidētās nozares.

³ Izņemot Maroku, par to 2020. gadā tiks publicēts ERP īpašais ziņojums.

16 Attiecībā uz izraudzītajiem līgumiem mēs pārbaudījām Komisijas veikto novērtējumu par valstu sistēmu spēju sniegt ticamus darbības datus. Mēs arī pārbaudījām budžeta atbalsta līgumu noteikumu izstrādi un it īpaši mainīgajās daļās izmantoto darbības rādītāju kvalitāti. Visbeidzot, mēs pētījām Komisijas veiktās datu pārbaudes mainīgo daļu izmaksas pieprasījumos. Izvērtējot šīs pārbaudes, mēs izskatījām Komisijas sagatavotos maksājumu dokumentus un atkārtoti novērtējām mērķu sasniegšanu un mainīgo daļu maksājumu aprēķināšanu. Pēc tam mēs salīdzinājām savus un Komisijas secinājumus.

17 Revīzijas laikā tika apmeklētas trīs valstis: Jordānija, Gruzija un Bolīvija. Šo apmeklējumu laikā 2019. gada februārī un martā mēs iztaujājām Komisijas darbiniekus, valsts iestāžu pārstāvjus un citus līdzekļu devējus/ieinteresētās personas. Papildus procedūrām, kas veiktas attiecībā uz pārējām izraudzītajām valstīm, šajās trīs valstīs mēs atkārtojām Komisijas veiktās mainīgo daļu izmaksas pieprasījumu un saistīto maksājumu pārbaudes un rezultātus salīdzinājām ar Komisijas veiktās analīzes rezultātiem. Turklāt mēs salīdzinājām partnervalstu paziņotos darbības datus ar citiem ārējo ekspertu un citu līdzekļu devēju norādītiem pierādījumu avotiem, lai novērtētu šo datu ticamību.

Apsvērumi

Mainīgo daļu rādītāju būtiskumu negatīvi ietekmē tas, kā tie ir izstrādāti

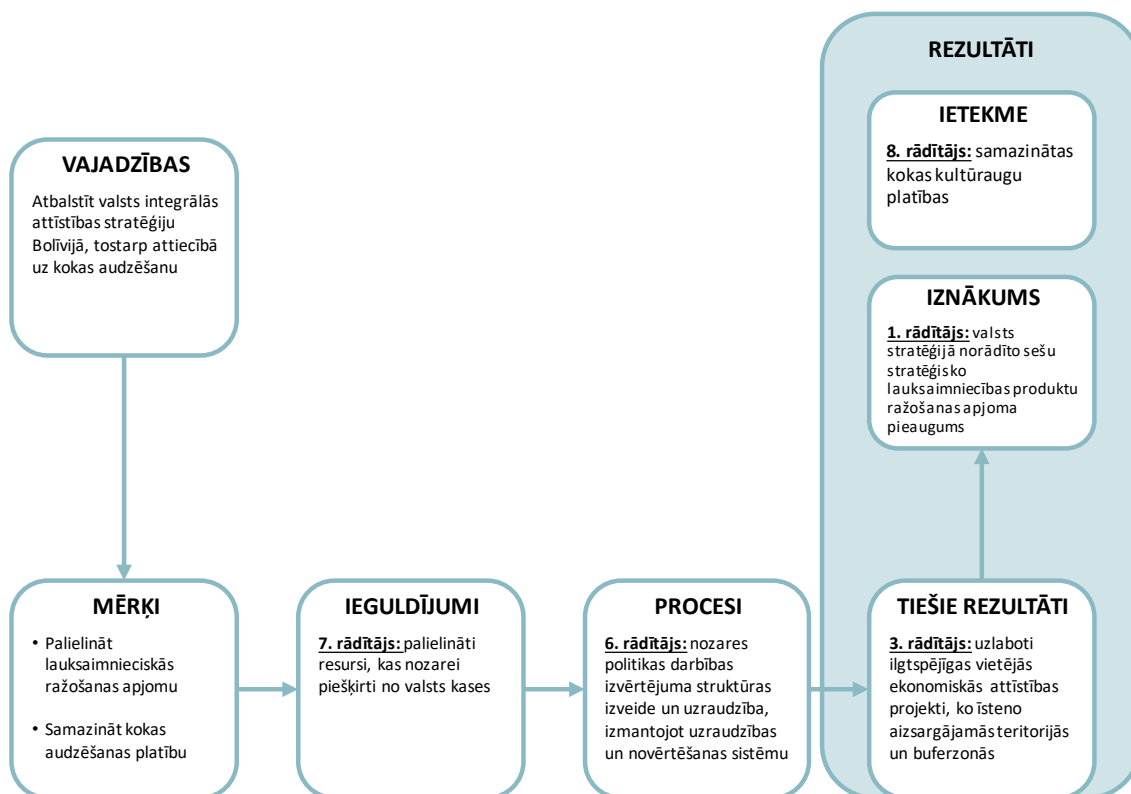
18 Mēs pārbaudījām, vai i) darbības rādītājiem ir būtiska nozīme budžeta atbalsta līgumu mērķu sasniegšanā un tie ir saskaņoti ar valsts politiku, un ii) tie nodrošina stabilu pamatu jēgpilnu rezultātu uzraudzībai.

Rādītāji atbilst valsts nozaru stratēģijām, bet tie ir galvenokārt vērsti uz īstermiņa darbībām, nevis ilgāka termiņa rezultātiem

19 Budžeta atbalstu Komisija uzskata par tādu palīdzības sniegšanas instrumentu, kas ir balstīts uz rezultātiem. Uz projektiem balstītu palīdzību izmaksā par attiecināmajiem izdevumiem, savukārt budžeta atbalsta mainīgās daļas tiek izmaksātas, kad partnervalstis izpilda vispārējos nosacījumus un sasniedz iepriekš saskaņotus rezultātus, kurus novērtē, pamatojoties uz izraudzītiem darbības rādītājiem. Tāpēc mainīgo daļu būtiskums ir atkarīgs no tā, vai ar šiem darbības rādītājiem novērtē jēgpilnus rezultātus.

20 Kā parādīts [1. izcēlumā](#), ir pieci rādītāju veidi. Publisko izdevumu programmu ikdienas pārvaldībai būtiskākie ir ieguldījumu, procesu un tiešo rezultātu rādītāji. Ar iznākuma un ietekmes rādītājiem novērtē ilgāka termiņa sekas, tādas kā reformu un programmu virzība uz noteiktu mērķu, piemēram, IAM, sasniegšanu. [4. attēlā](#) ir sniegts piemērs par dažādu veidu rādītājiem, kas izmantoti vienā no budžeta atbalsta programmām Bolīvijā.

4. attēls. Rezultātu ķēde un dažādu veidu darbības rādītāji

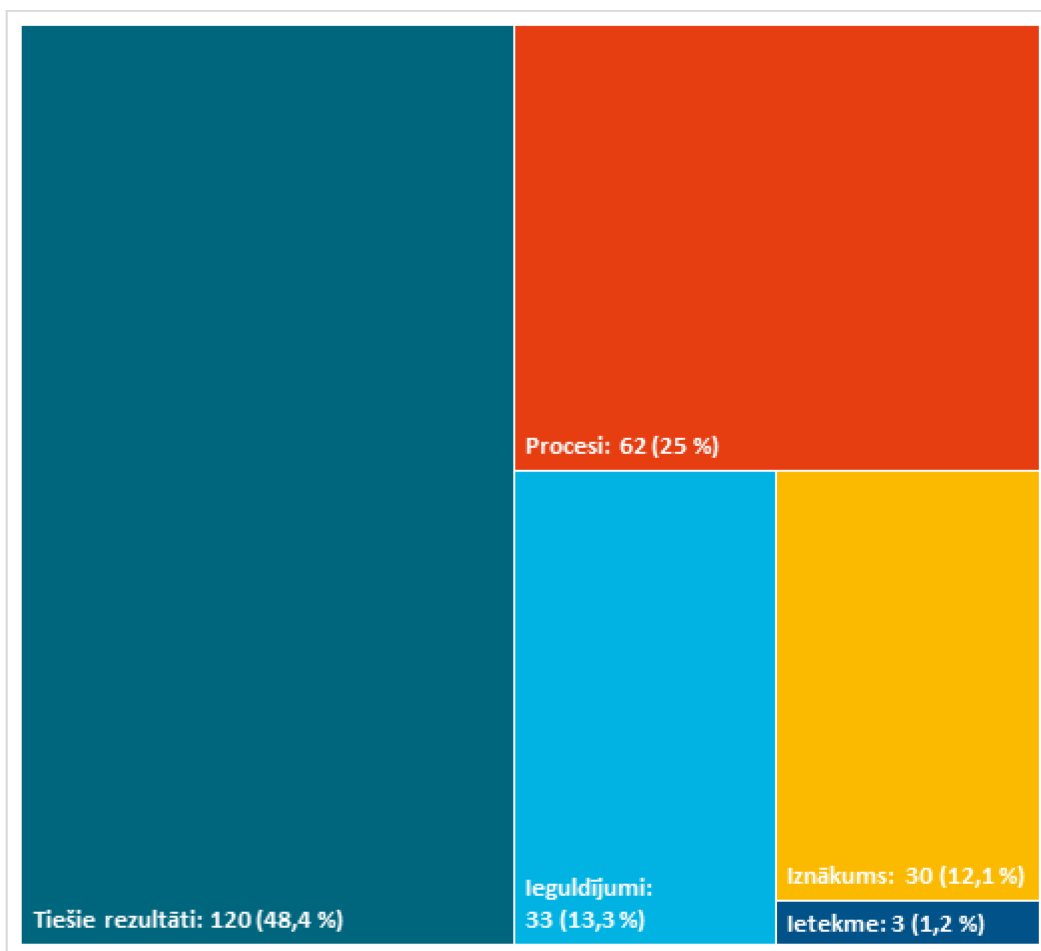

Avots: ESAO Attīstības palīdzības komitejas rezultātu ķēde, ko izmanto ES ārējās darbībās.

21 Saskaņā ar budžeta atbalsta pamatnostādņiem ir atļauts izmantot jebkuru no iepriekš minētajiem rādītāju veidiem. Tomēr Komisija uzskata, ka priekšroka būtu jādodot iznākuma rādītājiem, jo tie atbalsta uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu, aizsargā partnervalstu politisko telpu, lai tās varētu izvēlēties savu politiku un stratēģiju tās sasniegšanai, un veicina pieprasījumu pēc kvalitatīvas statistiskās informācijas. Jo lielāka ir pārliedība par partnervalsts valdības spēju sagatavot ticamus datus, jo lielāks uzsvars jāliek uz iznākuma rādītājiem. Mēs uzskatām, ka rezultātu novērtēšanai noderīgi ir arī ietekmes rādītāji, it īpaši attiecībā uz IAM sasniegšanu.

22 Analizējot 248 rādītājus revidētajos līgumos, mēs konstatējām, ka tie ir saskaņoti ar partnervalstu nozaru stratēģijām. Tomēr mainīgo daļu izmaksas ir galvenokārt balstītas uz ieguldījumu, procesu un tiešo rezultātu rādītājiem, kas kopā veido 87 % no rādītāju kopējā skaita. Tikai 33 rādītāji (13 %) ir paredzēti tam, lai novērtētu iznākumu un ietekmi (sk. [5. attēlu](#)).

5. attēls. Mainīgajām daļām izmantoto rādītāju veidi revidētajās programmās

Avots: ERP.

23 Mēs konstatējam, ka lielākā daļa iznākuma un ietekmes rādītāju tika izmantoti valstīs ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem, kamēr valstīs ar vidēji augstiem ienākumiem, tādās kā Jordānija un Gruzija, kas labāk spēj sagatavot darbības datus, tika izmantoti tikai četri iznākuma rādītāji, bet ietekmes rādītāji netika izmantoti vispār. Tas nozīmē, ka rādītāju atlase ne obligāti ir saistīta ar valsts attīstības statusu.

24 Revidētajās mainīgajās daļās izmantotie ieguldījumu rādītāji bija galvenokārt saistīti ar preču iepirkumu (18 gadījumos) un budžeta piešķirumu palielinājumu (9 gadījumos). Budžeta palielinājums vai aprīkojuma iepirkums varētu izraisīt pārmaiņas konkrētā interešu jomā, bet tas automātiski nenozīmē, ka tiks panākts vēra ņemams progress.

25 Procesu rādītāji var būt noderīgi, it īpaši gadījumā, ja politikas mērķis ir panākt pārmaiņas tiesiskajā regulējumā. Pamatnostādnēs norādīts, ka šiem rādītājiem vajadzētu būt vēršotiem ne tikai uz procesiem, bet arī uz kvalitatīvo aspektu novērtējumu, piemēram, uz to, kas izveidojamajai vienībai ir jāaptver, u. c.⁴ Tomēr visos gadījumos tas netika nodrošināts. **2. izcēlumā** ir sniegti daži piemēri par rādītājiem, kas neizvirzīja nekādas minimālās kvalitātes prasības attiecībā uz iesniedzamās informācijas saturu vai struktūru. Tāpēc ir grūti nodrošināt to, ka mainīgās daļas ir atbildība par kvalitatīviem procesiem.

2. izcēlums

Piemēri par procesu rādītājiem bez kvalitātes prasību specifikācijām

Līgumā par Moldovas vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu (15. līgums) viens rādītājs attiecas uz apstiprināto tiesisko regulējumu saistībā ar paziņoto nodarījumu obligāto reģistrāciju, neatsaucoties uz šā regulējuma kvalitāti/saturu.

Jordānijas enerģētikas nozares līgumā (4. līgums) viena rādītāja mērķis ir šāds: “sāk darbību un regulāri tiekas daudzu ieinteresēto personu politikas dialoga struktūra, ko vada Enerģētikas un minerālresursu ministrija”, papildus nenorādot, cik bieži būtu jānotiek sanāksmēm.

Trešdaļa rādītāju neļauj objektīvi novērtēt rezultātus

26 Rādītājiem, kurus izmanto, lai novērtētu progresu valsts politikas īstenošanā, ir jābūt konkrētiem, ar kvantitatīviem un izmērāmiem mērķiem un, attiecīgā gadījumā, pamatotu atsaucis vērtību. Pretējā gadījumā panākto progresu objektīvi novērtēt nav iespējams. Rādītāji, atsaucis vērtības un mērķi ir jāapstiprina, formulējot budžeta atbalsta līgumus, un tie ir jānorāda finansēšanas nolīgumā. Lai gan pamatnostādnēs ir noteikts, ka no izmaiņām rādītājos būtu jāizvairās, līguma īstenošanas laikā varētu būt jāgroza mērķi, lai atspoguļotu jaunus apstākļus, vai jālabo kļūdas atsaucis vērtību noteikšanā vai rādītāju aprēķināšanā.

⁴ Budžeta atbalsta pamatnostādnes, 2017. g., 138. lpp.

27 Saskaņā ar mūsu veikto analīzi 72 rādītāji (t. i., 29 % no mūsu izlases) nebija pietiekami konkrēti. Nekonkrēti rādītāji rada īpašas problēmas izmaksas pieprasījumu analīzes procesa laikā: pastāv risks, ka var tikt pieņemti pretrunīgi vērtējumi par to, vai mērķi ir sasniegti. Tas savukārt var novest pie ļoti dažādiem rezultātiem, aprēķinot izmaksājamo mainīgās daļas summu.

28 29 % rādītāju bija neskaidri formulēti, izmantojot tādus vārdus kā “uzlabot”, “pievērst lielāku uzmanību” un “sniegt pierādījumus”, un tiem nebija noteikti kvantitatīvi mērķi. Mēs konstatējam, ka visvairāk konkrētu rādītāju (86,5 %) ietvēra līgumi lauksaimniecības nozarē, savukārt publisko finanšu pārvaldības jomā konkrēti bija tikai 60 % rādītāju. **3. izcēlumā** ir sniegti piemēri par nekonkrētiem rādītājiem un to ietekmi uz mainīgo daļu izmaksu aprēķināšanu.

3. izcēlums

Nekonkrētu rādītāju/mērķu piemēri

- Līguma “Atbalsts Jordānijas izglītības reformas otrā posma īstenošanā” (1. līgums) 5. rādītāja mērķis bija “iekārtot un nodot ekspluatācijā sešas jaunas skolas, nodrošinot pienācīgus līdzekļus/mācību vidi un pienācīgus cilvēkresursus”. Finansēšanas nolīgumā nebija pietiekami precizēta atbilstība jēdzienam “pienācīgs” un tās izteikšana skaitļos maksājuma aprēķināšanai, tāpēc to varēja interpretēt dažādi. Tādējādi ārējam ekspertam, kurš Komisijas uzdevumā analizēja mērķu sasniegšanu, bija jāizstrādā sava metodika šo kritēriju novērtēšanai. Tas nozīmē, ka šie kritēriji nebija iepriekš izklāstīti finansēšanas nolīgumā, un tāpēc tie nebija saskaņoti ar partnervalsti.
- Gruzijā īstenotā līguma “Atbalsts publisko finanšu politikas reformai” (8. līgums) 2.1. rādītājs ir formulēts šādi: “Finanšu ministrija organizē vairākas publiskās diskusijas par fiskālo pārvaldību (..)”. Šis rādītājs nekonkretizē sanāksmju skaitu un raksturu.

29 Mēs arī konstatējam labus piemērus, kā Komisija centās novērtēt progresu saistībā ar rādītājiem, kurus nebija viegli analizēt. **4. izcēlumā** aprakstītajā gadījumā Komisija rādīja piemēru visiem līdzekļu devējiem izglītības jomā.

4. izcēlums

Izglītības kvalitātes novērtēšana — labs piemērs

Līgumā “Budžeta atbalsts Jordānijas Izglītības ministrijai Sīrijas bēgļu krīzes risināšanā” Komisija izmantoja rādītāju “Jordānijas standartiem atbilstošas un šajā valstī atbalstītas kvalitatīvas izglītības nodrošināšana Sīrijas skolēniem vienas un divu maiņu skolās uzņēmējās kopienās un nometnēs”.

Tas ir iznākuma rādītājs, ar ko novērtē Sīrijas skolēniem nodrošinātās izglītības kvalitāti. Rādītāja vērtība tika iegūta, veicot apsekojumu dažās izraudzītās skolās. Katrā no šīm skolām izglītības kvalitāte tika vērtēta, četru punktu skalā novērtējot desmit dažādus faktoros (tādus kā pedagoģiskā novērošana, vecāku un skolēnu iesaistīšana, zēnu un meiteņu, bēgļu un Jordānijas iedzīvotāju vienlīdzīga pārstāvība). Iegūtie punkti (kvalitātes rādītāja punkti) tika izmantoti, lai skolām piešķirtu vērtējumu skalā no A+ (labs) līdz C- (vajadzīgi uzlabojumi).

Šis bija pirmais rādītājs, ar ko novērtēja izglītības kvalitāti Jordānijā; pēc tam to ir izmantojuši citi līdzekļu devēji, un tas ir ieviests Jordānijas kopējā rezultātu sistēmā.

Tomēr saistībā ar rādītāju izpildes pārbaudi mēs konstatējam nepilnības (sk. **10. izcēlumu**).

41 % no progresu rādītājiem nebija atsaucē vērtību vai tās nebija pareizi noteiktas

30 Konkrēti un skaidri definēti rādītāji nav vienīgais priekšnoteikums rezultātu efektīvai novērtēšanai. Progresu var novērtēt tikai tādā gadījumā, ja noteiktos mērķus var salīdzināt ar situāciju pirms intervences, proti, ar atsaucē vērtību. To 85 analizēto rādītāju vidū, kuriem bija vajadzīgas atsaucē vērtības (t. i., rādītājiem, ar kuriem analizē progresu⁵), mēs konstatējam problēmas 35 gadījumos saistībā ar i) vajadzīgo atsaucē vērtību trūkumu (15) un ii) nepareizi noteiktām vai neaktuālām atsaucē vērtībām (20).

⁵ Mūsu izlasē ir ietverti 163 rādītāji ar mērķiem, kuriem atsaucē vērtība nav vajadzīga, jo ar tiem nenovērtē attiecīgā mainīgā lieluma izmaiņas (piemēram, “apstiprināts likums” vai “notikušo sanāksmju skaits”). Šie rādītāji šajā novērtējumā nav ņemti vērā.

31 Atsauces vērtības nebija noteiktas 15 rādītājiem. Tie attiecās uz četriem no 24 izraudzītajiem budžeta atbalsta līgumiem (uz 6., 7., 8. un 17. līgumu). Atsauces vērtību trūkuma galvenais iemesls bija tas, ka partnervalstis nebija uzraudzījušas situāciju pirms budžeta atbalsta līguma darbības sākuma. Tomēr mēs konstatējām piemērus, kad līdzīgā situācijā Komisija bija izmantojusi budžeta atbalsta līguma pirmo mainīgo daļu, lai aicinātu partnervalsti aprēķināt atsauces vērtību. Citos gadījumos Komisija bija veikusi vajadzīgo darbu (t. i., apsekojumus), lai aprēķinātu trūkstošās atsauces vērtības. Mēs uzskatām, ka tā ir laba prakse. Piemērs Komisijas veiktajam darbam, kas vajadzīgs, lai pareizi novērtētu panākto progresu saistībā ar attiecīgo rādītāju turpmākajās daļās, ir aprakstīts [5. izcēlumā](#).

5. izcēlums

Atsauces vērtību noteikšana

Labas prakses piemērs atsauces vērtību noteikšanā, trūkstošos datus aizstājot ar citiem informācijas avotiem, ir 3. rādītājs nozares reformu līgumā, kura mērķis ir uzlabot Ruandas enerģētikas nozares darbības rezultātus (19. līgums). Šo rādītāju novērtē visā līguma darbības laikā, veicot ikgadēju apsekojumu. Tomēr laikā, kad tika sagatavots finanšu nolīgums, šāds apsekojums nebija pieejams, tāpēc atsauces vērtība nebija noteikta. Lai noteiktu atsauces vērtību, ES delegācija veica visaptverošu analīzi un savstarpēji pārbaudīja alternatīvus datu avotus, tādus kā 2009. gada biomasas enerģijas stratēģija, Ekoloģiski tīru virtuves plīšu globālās alianses 2012. gada novērtējums un koksnes kurināmā integrētās piedāvājuma/pieprasījuma pārskata kartēšanas ziņojums. Uz šāda pamata ES delegācija varēja definēt attiecīgu atsauces vērtību.

32 Turklāt 20 rādītājiem atsauces vērtības bija nepareizi noteiktas vai neaktuālas. 11 gadījumos jauni dati, kas vajadzīgi, lai pareizi aprēķinātu atsauces vērtību, kļuva pieejami pēc budžeta atbalsta līguma parakstīšanas. Lai gan ir iespējams grozīt attiecīgo finansēšanas nolīgumu, lai atspoguļotu pareizo atsauces vērtību, Komisija šajos gadījumos to nedarīja. Izmantojot nepareizi noteiktas vai neaktuālas atsauces vērtības, rādītājiem tika arī noteikti zemāki mērķi nekā faktiskās bāzes līnijas. Daži piemēri ir sniegti [6. izcēlumā](#).

6. izcēlums

Piemēri rādītājiem ar nepareizi noteiktām atsaucēs vērtībām vai bez tām

Atsaucēs vērtību trūkums

Gruzijā īstenotajam līgumam “Nodarbinātība un profesionālā izglītība un apmācība” (7. līgums) 2014. gadā, kad tika parakstīts finansēšanas nolīgums, nevienam no pieciem rādītājiem, ar kuriem novērtē progresu, netika noteikta atsaucēs vērtība. Tāpēc vajadzīgā pieauguma atsaucēs vērtība bija nulle, kas nozīmē, ka jebkādu progresu, par ko tiek ziņots, varētu uzskatīt par pietiekamu mērķa sasniegšanai. Piemēram, šis līgums ietvēra mērķi palielināt to skolotāju relatīvo skaitu, kuri saņem sākotnējo apmācību un tālākmācību. Tomēr nebija pieejami dati par to skolotāju skaitu, kuri šāda veida apmācību jau saņem. Turklāt jēdzieni “sākotnējā apmācība” un “tālākmācība” tika izstrādāti tikai 2016. gadā, tāpēc, nosakot mērķus, atsaucēs vērtības situāciju zināt nebija iespējams. Tā kā atsaucēs vērtības nebija pieejamas, Komisija rādītāju vērtību vietā ņēma vērā plašākas norises izglītības nozarē.

Nepietiekami detalizētas atsaucēs vērtības

Dažos gadījumos atsaucēs vērtība bija norādīta, bet tā nebija pietiekami detalizēta, lai varētu novērtēt progresu. Ar Bolīviju noslēgtā līguma (9. līgums) 1. rādītāja mērķis paredzēja, ka konkrētām iestādēm 2016. gadā ir jāapmāca noteikts skaits darbinieku. Atsaucēs vērtība ietvēra informāciju par 2013. gadā piedāvāto apmācību kursu skaitu. Tomēr tajā nebija norādīts konkrētu iestāžu apmācīto darbinieku skaits, līdz ar to bāzes līnija nebija pietiekami detalizēta. Saskaņā ar mums iesniegto papildu dokumentāciju 2013. gadā apmācīto darbinieku skaits atkarībā no attiecīgā mācību centra jau pārsniedza abus 2016. gadam izvirzītos mērķus — vienā gadījumā par 2 %, bet otrā — par 42 %. Šajā gadījumā pietiekami detalizētas atsaucēs vērtības trūkuma dēļ tika izvirzīti pieticīgi mērķi.

Nepareizi noteiktas atsaucēs vērtības

Pakistānas izglītības nozares plāna atbalsta programmā (24. līgums) 5. rādītāja atsaucēs vērtība attiecās uz to studentu skaitu, kuri izmanto esošo stipendiju shēmu. Tomēr mērķis bija palielināt to prasībām atbilstošo meiteņu īpatsvaru, kuras savlaicīgi saņem stipendijas. Tādējādi atsaucēs vērtība nebija tieši saistīta ar izvirzīto mērķi.

Rādītāji parasti nodrošina paredzēto stimulējošo ietekmi, bet to ir pārāk daudz

33 Viens no budžeta atbalsta galvenajiem mērķiem ir mudināt partnervalstis īstenot reformas, par kurām panākta vienošanās. Šim nolūkam mainīgajām daļām izmantotajiem rādītājiem vajadzētu būt tādiem, lai saņēmējvalstij būtu jāpieliek vērā ņemamas pūles. Ar saistītajiem mērķiem būtu arī jāpanāk pareizais līdzsvars starp mērķu vērienīgumu un sasniedzamību⁶.

34 Mēs konstatējam, ka lielākā daļa pārbaudīto mainīgo daļu panāca stimulējošo ietekmi, mudinot partnervalstis īstenot noteiktus to attīstības stratēģiju aspektus. Tomēr mērķi, kas izmantoti 11 no izraudzītajiem rādītājiem, bija ļoti viegli sasniedzami. To vidū ir četri rādītāji, kuriem nepareizi noteiktu atsauces vērtību dēļ tika noteikti ļoti zemi mērķi (sk. 31.–32. punktu). Daži piemēri rādītājiem ar ierobežotu stimulējošo ietekmi ir sniegti 7. izcēlumā. Turklāt attiecībā uz 12 citiem rādītājiem, kas saistīti ar trim līgumiem — Moldovā (16. līgums), Bolīvijā (10. līgums) un Pakistānā (23. līgums) —, mērķus lielākoties sasniedza ar tehniskās palīdzības atbalstu, par ko maksāja ES vai citi līdzekļu devēji. Mūsuprāt, līdzatbildība par šādiem rādītājiem ir ierobežota un to stimulējošā ietekme ir vāja, jo tie neparedz nekādu būtisku partnervalstu iesaisti.

7. izcēlums

Piemēri rādītājiem ar viegli sasniedzamiem mērķiem

Ar Bolīviju noslēgtajā līgumā (9. līgums) vienai daļai no mainīgās daļas tika izvirzīts nosacījums, ka iestāde, kas atbild par narkotiku tirdzniecības apkarošanas stratēģijas īstenošanu, 2015. gada laikā organizēs divas plenārsēdes. Regulāras plenārsēdes stratēģijas uzraudzības nolūkā ir daļa no iestādes parastās darbības, nevis pasākums, kas jāveicina, izmantojot mainīgās daļas rādītāju.

Šā paša līguma 4. rādītāja mērķis ir sagatavot ziņojumu, kurā apliecināta partnervalsts atbilstība ES budžeta atbalsta nosacījumiem. Tomēr šis ziņojums ir daļa no budžeta atbalsta standarta izmaksas procesa, tāpēc to nedrīkstēja uzskatīt par mainīgās daļas rādītāju.

⁶ Budžeta atbalsta pamatnostādnes, 2017. g., 139. lpp.

35 Saskaņā ar pamatnostādnēm mainīgo daļu rādītāju skaitam parasti vajadzētu būt robežās no 3 līdz 10. Pārāk liels rādītāju skaits mazina stimulējošo ietekmi un sarežģī uzraudzību. Revidētajiem līgumiem bija 4–34 rādītāji katrai daļai⁷. Šie rādītāji bija tālāk iedalīti apakšrādītājos, kuriem bieži vien bija vairāki mērķi. Piemēram, līgums par atbalsta sniegšanu vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāna īstenošanā Moldovā (15. līgums) ietvēra 95 neatkarīgus mērķus. Tik liels rādītāju un mērķu skaits neveicina koncentrēšanos uz budžeta atbalsta līgumu galvenajiem politikas mērķiem. Lai gan Komisijas iekšējos dokumentos tika atzītas ar rādītāju lielo skaitu saistītās problēmas, tā neietekmēja līgumu formulēšanu (sk. [8. izcēlumu](#)).

8. izcēlums

Liels rādītāju skaits

Moldovā īstenotā līguma “Atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai” (17. līgums) sagatavošanas dokumentos ir minēts, ka “ir ļoti svarīgi, lai Moldovā tiktu izstrādāti nedaudzi mērķtiecīgi nosacījumi, jo daudzi un sarežģīti nosacījumi var negatīvi ietekmēt nozarei sniegto budžeta atbalstu”. Līguma izstrādes laikā šis aspekts netika ņemts vērā, jo attiecībā uz 2017. gada mainīgās daļas izmaksu līgumā tika ietverti 28 salikti “izmaksas nosacījumi/kritēriji/pasākumi”, kas tālāk tika iedalīti 39 apakšnosacījumos.

Komisijas veiktās rādītāju izpildes pārbaudes kvalitāte atšķīrās, tāpēc daži maksājumi nebija pietiekami pamatoti

36 Saņēmējvalstu iesniegtie izmaksas pieprasījumi ietver analīzi par progresu budžeta atbalsta līgumu atbalstītajās nozarēs un informāciju par saskaņoto nosacījumu un darbības rādītāju izpildi. Dokumentācijā parasti ir ietverts ziņojums par progresu attiecīgajā jomā (nozarē), atsevišķi ziņojumi par katra nosacījuma izpildi un katru rādītāju raksturojoši dokumenti ar apliecinājošiem pierādījumiem (piemēram, vēstules no statistikas biroja, ziņojumi par apsekojumiem u. c.). Budžeta atbalsta izmaksas process ir aprakstīts [3. attēlā](#).

⁷ Šajā skaitā nav ietverti rādītāji no iepriekšējo gadu daļām.

37 Partnervalstu pieprasījumi ir balstīti uz to uzraudzības un novērtēšanas sistēmu datiem. Tāpēc šīs sistēmas ir viens no galvenajiem informācijas avotiem izmaksas lēmumu pieņemšanai. Tomēr valstu spējas un ieviestās datu vākšanas, glabāšanas, analīzes un izmantošanas sistēmas atšķiras. Tāpēc pirms budžeta atbalsta darbību uzsākšanas Komisijai ir jānovērtē ieviestās sistēmas, lai izstrādātu darbības rādītājus, kas tiks izmantoti turpmākajos mainīgo daļu maksājumos. Konkrētāk, ES delegācijām ir jānosaka, vai nepilnības statistikas sistēmās, datu pieejamībā un politikas analīzē būtiski neietekmē valstu izmaksas pieprasījumu pamatotību.

38 Attiecībā uz pārbaudītajiem līgumiem mēs pētījām, vai Komisija, mainīgajām daļām izraugoties darbības rādītājus, pienācīgi novērtēja darbības datu ticamību. Mēs arī pārbaudījām, vai Komisija rūpīgi izskatīja mainīgo daļu izmaksas pieprasījumus un pareizi aprēķināja izmaksājamo summu.

Komisija neizdarīja secinājumus par valstu spēju sagatavot rādītājiem vajadzīgos datus

39 ES delegācijām ir jāsniedz pārskats par partnervalsts uzraudzības un novērtēšanas sistēmām (par valsti kopumā un par NRRL attiecīgo nozari), novērtējot, vai valsts politika atbilst ES mērķiem un vai institucionālās spējas tiek uzskatītas par pietiekamām, lai īstenotu politiku. Turklāt saskaņā ar pamatnostādnēm ir jāanalizē datu ticamība un pieejamība un jānovērtē statistikas sistēmu nepilnības, pirms tiek sagatavoti budžeta atbalsta līgumi.

40 Mēs analizējām Komisijas veiktos novērtējumus, izmantojot Eiropas Savienības Statistikas biroja (*Eurostat*) noteiktos kritērijus. *Eurostat* ir izveidojis rīku *Snapshot*, lai ES delegācijām palīdzētu novērtēt jaunattīstības valstu statistikas sistēmu stiprās un vājās puses. Mēs konstatējām, ka Komisijas budžeta atbalsta pamatnostādnēs ir ietvertas šā rīka galvenās prasības. Tomēr *Snapshot* ir plašāks un sniedz detalizētus skaidrojumus par to, kā izvērtēt konkrētas jomas⁸, kas ir būtiskas statistikas sistēmu novērtēšanai. Šis rīks delegāciju darbiniekiem parasti nav zināms.

⁸ *Snapshot* nodrošina analīzes metodes attiecībā uz šādām svarīgām jomām, kas ir vajadzīgas statistikas sistēmu novērtēšanai: i) tiesiskais regulējums, iestāžu sistēma un stratēģiskais satvars, kas atbalsta statistikas sagatavošanu un uzraudzību valstu un nozaru līmenī, ii) resursu pietiekamība (t. i., cilvēkresursu, aprīkojuma un finansējuma kvantitāte un kvalitāte), iii) datu kvalitāti noteicošie faktori (t. i., kvalitātes saistības, profesionālā neatkarība, taisnīgums, objektivitāte, metodika un atbilstošas procedūras) un iv) attiecības ar lietotājiem (t. i., būtiskums, pieejamība).

41 Pārbaudot Komisijas veikto novērtējumu par uzraudzības un novērtēšanas sistēmām, mēs konstatējām, ka praksē Komisija vispārīgi apraksta un novērtē pamatnostādnēs minētos elementus, bet šie elementi ir izkaisīti pa vairākiem dokumentiem. Tomēr, lai gan lielākajā daļā līgumu (18 līgumos no 24) tika konstatētas dažas ar konkrētu nozari saistītas nepilnības, tikai attiecībā uz visiem pieciem Jordānijas līgumiem Komisija patiešām izdarīja skaidrus secinājumus par mainīgo daļu rādītāju aprēķināšanai vajadzīgo darbības datu ticamību⁹. Secinājumu izdarīšana par datu ticamību ir svarīga rādītāju atlasei, uzraudzībai un izmaksas analīzei.

Komisija pārbaudīja izmaksas pieprasījumu pamatā esošo datu ticamību, bet ne vienmēr to darīja rūpīgi

42 Pirms mainīgās daļas maksājuma veikšanas ES delegācijām ir jāanalizē partnervalstu iesniegtie izmaksas pieprasījumi (tostarp saistīto darbības rādītāju vērtības). Mēs atklājām daudzveidīgas pārbaudes procedūras, no kurām dažas nesniedza vajadzīgo pārliecību, lai pamatotu turpmākos maksājumus.

43 Kopumā Komisija izmantoja triju dažādu veidu pārbaudes procedūras: i) dokumentu pārbaudi un rādītāju vērtību aritmētisko pārrēķināšanu, izmantojot partnervalstu sniegtos datus, ii) to pašu metodi, kas papildināta ar apmeklējumiem uz vietas, lai pārbaudītu sniegto datu ticamību, un iii) ārpakalpojumus, darbības rādītāju aprēķināšanu vai partnervalsts sniegto datu pārbaudi uzticot ārējiem ekspertiem.

44 ES delegāciju darbinieki veica apmeklējumus uz vietas, lai papildinātu analīzi un pārbaudītu dažus no sniegtajiem datiem saistībā ar 14 no 24 revidētajiem līgumiem (sk. [9. izcēlumu](#)), un attiecībā uz 16 līgumiem, dažkārt papildus veiktajiem apmeklējumiem uz vietas, viņi nolīga ārējos ekspertus, lai analizētu mainīgo daļu nosacījumu izpildi. Kaimiņvalstīs ekspertu pakalpojumi tika izmantoti sistemātiski, bet pārējās revidētajās valstīs delegācijas darbinieki ekspertus izmantoja tikai saistībā ar 5 no 13 līgumiem.

⁹ 1., 2., 3., 4. un 5. līgums.

45 Saskaņā ar budžeta atbalsta pamatnostādnēs sniegto ieteikumu ekspertu palīdzība pārbaudes procedūrās būtu jālūdz, ja pastāv nopietnas šaubas par sniegto datu kvalitāti. Tomēr bez skaidriem secinājumiem par partnervalstu spēju sagatavot šādus datus (sk. 39.–41. punktu) ir grūti pieņemt lēmumu par to, vai šāda ekspertu palīdzība patiešām ir vajadzīga. Attiecībā uz revidētajiem līgumiem ekspertu pārbaudes misiju vidējās izmaksas bija aptuveni 110 000 EUR.

9. izcēlums

Komisijas veiktā izmaksas pieprasījumu pārbaude

Lai novērtētu izmaksas pieprasījumu saistībā ar nozares reformu līgumu, kura mērķis bija uzlabot Ruandas lauksaimniecības nozares darbības rezultātus (18. līgums), ES delegācija veica Ruandas valdības iesniegtās informācijas visaptverošu analīzi, to papildinot ar apmeklējumiem uz vietas un valsts iestādēm adresētiem skaidrojumu pieprasījumiem. Konkrētāk, 5.a rādītāja mērķis pirmajam gadam bija 80 000 ha zemes noteiktos Ruandas apgabalos izmantot agromežsaimniecības vajadzībām. Delegācija veica apmeklējumu uz vietas un konstatēja, ka iesniegtā informācija nebija pareiza, jo apmeklētajā apgabalā veiktās darbības bija saistītas ne tikai ar agromežsaimniecību. Tāpēc ar šo daļas rādītāju saistīto maksājumu Komisija aizturēja.

46 Mēs konstatējam, ka saistībā ar sešiem¹⁰ no 24 izraudzītajiem līgumiem Komisija efektīvi neveica papildu pārbaudes par datiem, kas izmantoti par pamatu mainīgo daļu maksājumiem. Tas bija galvenokārt tāpēc, ka ES delegācijas pilnībā paļāvās uz partnervalstu sniegto darbības datu pareizību vai uz pārbaudēm, ko Komisijas vārdā veica ārējie eksperti, un sniegtos datus vairs papildus nepārbaudīja. Šajos gadījumos Komisijai ir grūtāk izmaksas pieprasījumos konstatēt darbības datus, kas nav ticami, tādējādi palielinot nepamatotu mainīgo daļu maksājumu risku. **10. izcēlumā** ir sniegts piemērs par trūkumiem ārējā pārbaudē, kurus Komisija neatklāja.

¹⁰ 2., 5., 13., 14., 23. un 24. līgums.

10. izcēlums

Ārējo ekspertu darbā konstatēto trūkumu piemēri

Saistībā ar 2. līgumu par atbalstu Jordānijas Izglītības ministrijai Sīrijas bēgļu krīzes risināšanā Komisija nolīga ekspertu, lai novērtētu Izglītības ministrijas paziņotos datus attiecībā uz dažiem mainīgās daļas rādītājiem. Eksperts apstiprināja ministrijas paziņotos datus, apmeklējot 30 izraudzītas skolas. Pamatojoties uz eksperta ziņojumu, Komisija izmaksāja mainīgo daļu.

Mēs pārbaudījām eksperta veikto darbu un apmeklējām dažas no izraudzītajām skolām, kur konstatējām šādas problēmas:

- a) skolas netika izraudzītas nejauši, bet gan pamatojoties uz *UNESCO* ārēju konsultantu grupas ieteikumiem, kurus bija apstiprinājusi Izglītības ministrija. Pastāv risks, ka izlase netika veidota objektīvi;
- b) lai gan eksperts faktiski apmeklēja visas 30 izraudzītās skolas, dati tika salīdzināti tikai par 17 no tām. Tas bija tāpēc, ka par pārējām skolām ministrijai informācijas nebija. Tādējādi ārējā eksperta izdarītie secinājumi par ministrijas IT sistēmas ticamību tika balstīti uz nepietiekamiem pierādījumiem;
- c) uz vietas veiktās pārbaudes par skolās strādājošo personālu attiecās tikai uz skolotājiem, lai gan 1. rādītāja mērķis ietvēra arī pārējo personālu, tāpēc par šo rādītāju iegūtie secinājumi bija nepilnīgi;
- d) eksperts secināja, ka uz vietas iegūtie dati atbilst ministrijas datiem. Attiecībā uz 1. rādītāju (darbinieku skaits) un 2. rādītāju (skolēnu skaits) šis secinājums tika izdarīts, salīdzinot izlases kopējos rezultātus. Tomēr starp katras skolas individuālajiem rezultātiem pastāv būtiskas atšķirības (pozitīvas un negatīvas), ko, aprēķinot kopējos rezultātus, eksperts izlīdzināja.

Dažu mainīgo daļu gadījumā partnervalstu sniegtie darbības dati nepamatoja veiktos maksājumus

47 Pārbaudot mainīgo daļu maksājumus, kas kopumā sasniedz 234 miljonus EUR, un novērtējot pierādījumus par mainīgo daļu rādītāju izpildi, mēs konstatējām, ka piecās no astoņām valstīm mūsu vērtējums no Komisijas pieņemtajiem rezultātiem atšķiras par 13,3 miljoniem EUR, bet vienā valstī (Pakistānā) atšķirība mainīgo daļu maksājumos ir 19 %. Turklāt mēs konstatējām, ka Komisija izmaksāja 3,4 miljonus EUR divām valstīm, pamatojoties uz rādītājiem, kas saistīti ar nepareizi noteiktām atsauces vērtībām. Lai gan saskaņā ar līgumu bija jāveic maksājums, jo mērķvērtība bija sasniegta, nekāds faktiskais progress ar rādītāju novērtētajā jomā netika panākts. Šīs summas attiecībā uz katru apmeklēto valsti ir apkopotas [1. tabulā](#).

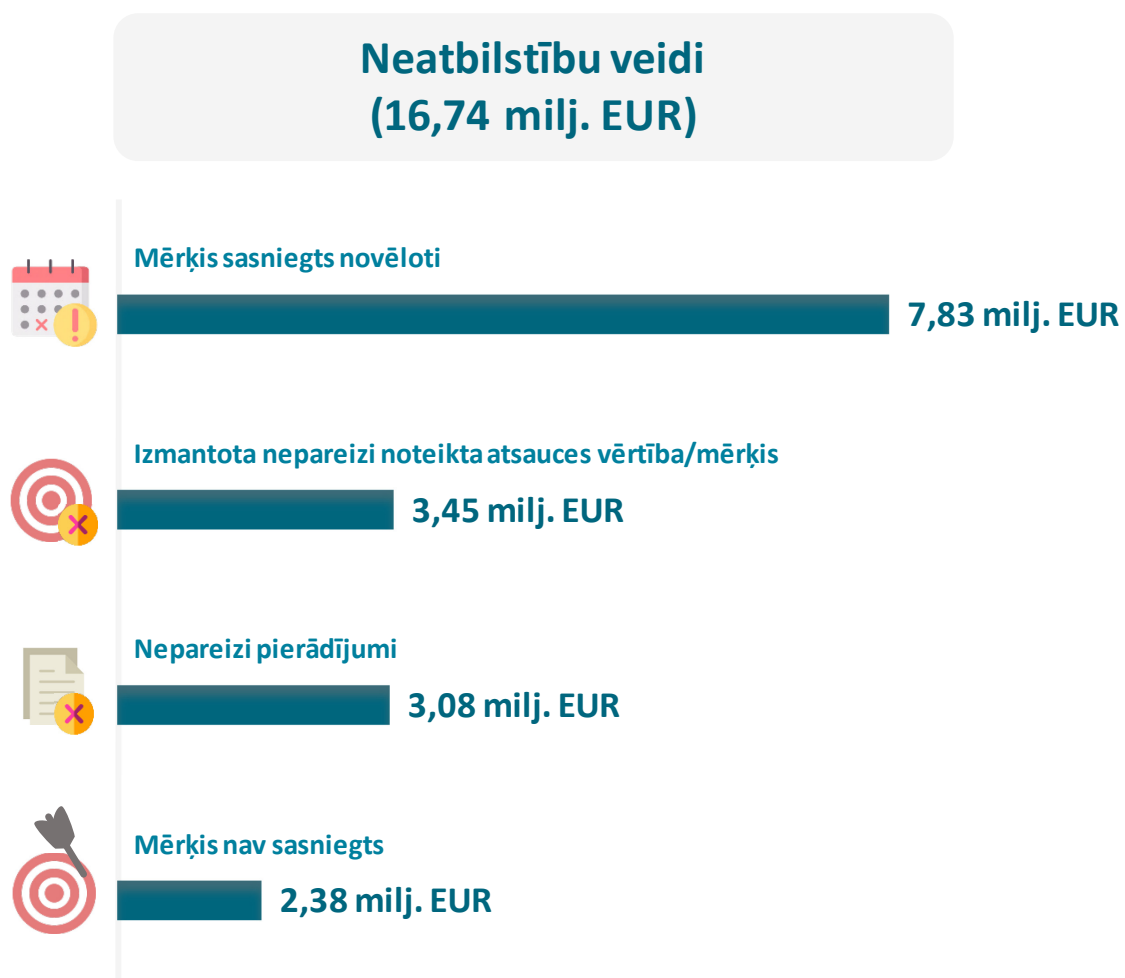
1. tabula. Neatbilstības Komisijas veiktajos novērtējumos

Valsts	Pārbaudītā mainīgā daļa (EUR)	Atšķirība no mūsu novērtējuma (EUR)	Līguma un rādītāja numurs	Neatbilstību iemesls (katram rādītājam)	Summas, kas samaksātas bez faktiska progresā (EUR)
Bolīvija	32 800 000	0			0
Etiopija	29 520 000	0			2 000 000 (14. līgums: 7. rād.)
Gruzija	19 400 000	1 000 000	6. līgums: 1.2. un 1.7. rād.	1.2. Sasniegts 2 mēnešus pēc termiņa 1.7. Mērķis nav sasniegts	0
Jordānija	45 750 000	6 000 000	1. līgums: 5. rād.	Sasniegts 2 gadus pēc termiņa	0
Moldova	26 345 111	1 000 000	16. līgums: 2.1. un 2.2. rād.	2.1. Sasniegts 1 mēnesi pēc termiņa 2.2. Sasniegts 3 mēnešus pēc termiņa	0
Pakistāna	25 665 625	4 968 750	23. līgums: 5., 6. un 8. rād. 24. līgums: 4., 6.2. un 6.3. rād.	5., 6. un 8. Mērķi nav sasniegti 4., 6.3. Nepareizi pierādījumi 6.2. Mērķis nav sasniegts	0
Ruanda	27 667 500	332 500	20. līgums: 2. rād.	Sasniegts 1 gadu pēc termiņa	1 437 500 (19. līgums: 5. rād. 20. līgums: 4. rād.)
Vjetnama	27 000 000	0			0
KOPĀ	234 148 236	13 301 250			3 437 500

Avots: ERP.

48 Galvenās problēmas, kuras konstatējām, bija šādas: i) mērķi sasniegti novēloti, pēc noteiktajiem termiņiem, ii) rezultātu novērtējums balstīts uz nepareizi noteiktām atsaucēm vērtībām, iii) sniegti nepareizi vai nepietiekami pierādījumi, lai pamatotu rādītāju izpildi, un iv) mērķi nav sasniegti vispār. **6. attēlā** ir parādīti Komisijas veiktajos novērtējumos konstatēto neatbilstību veidi un īpatsvars.

6. attēls. Neatbilstību veidi

Avots: ERP.

49 Viens no gadījumiem, kad uzskatījām, ka partnervalstis ir sniegušas nepareizus pierādījumus, ir aprakstīts **11. izcēlumā**.

11. izcēlums

Pierādījumi balstīti uz neobjektīvu izlasi

Pakistānas izglītības nozares līguma (24. līgums) 6.3. rādītāja mērķis bija panākt, lai skolu apmeklētības līmenis studentiem, kuri saņem kuponus, būtu vismaz 80 %. Partnervalsts sniegtie pierādījumi uzrādīja apmeklētības līmeni, kas ir augstāks par mērķvērtību (87 %), tāpēc Komisija mērķi uzskatīja par sasniegtu. Saskaņā ar tehniskās palīdzības atbilstības ziņojumu sniegtajiem pierādījumiem bija jāattiecas uz visiem studentiem visa gada garumā. Tomēr mūsu veiktā analīze parādīja, ka valsts iestādes, aprēķinot visu studentu apmeklētības līmeni, bija ņēmušas vērā tikai ceturto daļu no studentiem, kuri saņem kuponus. Turklāt šī izlase tika veidota mācību gada sākumā, kad apmeklētības līmenis ir visaugstākais. Tāpēc mēs secinājām, ka apliecinātie pierādījumi nebija pārliecinoši, jo izlase netika veidota objektīvi.

Iepriekš minētajā gadījumā Komisija uzskatīja mērķus par sasniegtiem un maksājumu veica pilnā apmērā.

50 Četros līgumos mēs konstatējām piecus rādītājus¹¹, kuru mērķi tika sasniegti pēc finanšu nolīgumos noteiktā termiņa. Turklāt attiecībā uz pieciem citiem rādītājiem¹² mēs uzskatām, ka partnervalstis mērķus nerasniedza, tomēr Komisija tos uzskatīja par sasniegtiem. Abu gadījumu piemēri ir sniegti **12. izcēlumā**.

¹¹ 20. līguma 2. rādītājs, 6. līguma 1.2. rādītājs, 1. līguma 5. rādītājs un 16. līguma 2.1. un 2.2. rādītājs.

¹² 23. līguma 5., 6. un 8. rādītājs, 24. līguma 6.2. rādītājs un 6. līguma 1.7. rādītājs.

12. izcēlums

Mērķi sasniegti pēc termiņa beigām vai daļēji vai arī nav sasniegti

Jordānijas izglītības nozares līguma (1. līgums) 5. rādītāja mērķis tika sasniegts pēc termiņa. Šā rādītāja mērķis bija līdz 2015. gadam uzcelt sešas jaunas skolas. Skolu būvniecība tika pabeigta tikai 2017. gadā, un mainīgā daļa tika izmaksāta 2017. gada decembrī. Šīs ievērojamās kavēšanās iemesls bija ilgas iepirkuma procedūras, kuru dēļ valsts iestādes novēloti veica būvdarbus.

Lai ņemtu vērā šo kavēšanos, Komisija pagarināja līguma īstenošanas periodu līdz 2017. gada decembrim, bet nemainīja skolu būvniecības termiņu (2015. g.).

Pakistānas izglītības nozares līguma (23. līgums) 6. rādītāja mērķis ietvēra divas darbības: angļu valodas mācību programmas izstrādi un mācību grāmatu apstiprināšanu noteiktām klasēm. Mēs konstatējām, ka laikā, kad tika pieprasīta izmaksa, bija apstiprināta tikai puse mācību grāmatu, tāpēc uzskatām, ka mērķa otro daļu nevajadzētu uzskatīt par sasniegtu.

Gruzijas lauksaimniecības nozares līguma (6. līgums) 1.7. rādītāja mērķis bija pieņemt valsts programmu par bioloģiskās ražošanas sertifikācijas shēmām. Pieņemot valsts programmu par tējas plantāciju atjaunošanu, valdība šo rādītāju uzskatīja par izpildītu. Tomēr šajā programmā noteiktais mērķis ir atbalstīt tējas plantāciju efektīvu izmantošanu Gruzijā, palielināt tējas, tostarp bioloģiskās tējas, ražošanas apjomu un uzlabot pašpietiekamību un eksporta potenciālu, nevis atbalstīt bioloģiskās ražošanas sertifikācijas shēmas kā tādas. Mēs uzskatām, ka šis mērķis nav sasniegts, jo programma neattiecas tieši uz bioloģisko produktu sertifikāciju. Tāda ir arī ārējās pārbaudes veicēja nostāja.

Visos iepriekš minētajos gadījumos Komisija maksājumu veica pilnā apmērā.

51 Mēs konstatējam trīs gadījumus, kad Komisija veica izmaksas saskaņā ar finanšu nolīgumu noteikumiem, jo partnervalstis bija sasniegušas saskaņotos mērķus. Tomēr, tā kā tika izmantotas nepareizi noteiktas atsauces vērtības vai mērķvērtības, faktiska progresa attiecīgajās nozarēs nebija. Sīkāka informācija par diviem no šiem gadījumiem ir sniegta [13. izcēlumā](#).

13. izcēlums

Mērķu noteikšana, izmantojot nepareizi noteiktas atsauces vērtības, — faktiskais progress nav panākts

Etiopijas transporta nozares līguma (14. līgums) 7. rādītājs attiecas uz pārslogoto kravas automobiļu īpatsvaru. Noteiktais mērķis bija šo īpatsvaru samazināt no atsauces vērtības, kas ir 11 %, līdz 9 %. Attiecīgā perioda beigās iegūtais rezultāts bija 6 %, līdz ar to mērķis bija sasniegts un attiecīgā summa tika izmaksāta saskaņā ar finansēšanas nolīguma noteikumiem. Tomēr, pamatojoties uz informāciju, ko partnervalsts sniedza izmaksas pieprasījumā, faktiskā atsauces vērtības vērtība bija 6 %. Pārslogoto kravas automobiļu faktiskā skaita samazināšanā nekāds progress patiesībā netika panākts.

Otrs gadījums saistībā ar nepareizi noteiktu atsauces vērtību, kā dēļ bez pietiekama faktiskā progresa tika veikts maksājums, attiecas uz Ruandas enerģētikas nozares līguma (19. līgums) 5. rādītāju. Ar šo rādītāju novērtē no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas daļu energoresursu struktūrā. Līgumā izmantotā atsauces vērtība bija 292 GWh, kas saražoti 2015. gadā. Faktiskā vērtība atsauces gadā nebija norādīta pareizi. Saskaņā ar valsts iestāžu sniegtajiem datiem tai vajadzētu būt 368 GWh. Revidētajai mainīgajai daļai noteiktais mērķis bija papildu 14,5 GWh, kas saražoti no atjaunojamiem energoresursiem, salīdzinājumā ar atsauces vērtību. Šā rādītāja sasniegtais rezultāts revīzijas periodā bija 361,5 GWh, tāpēc tika izmaksāta attiecīgā summa, lai gan no atjaunojamiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas īpatsvars samazinājās.

52 Papildus 1. tabulā skaitliski izteiktajām neatbilstībām mēs nevarējām apstiprināt divu mainīgo daļu maksājumu pareizību, jo trūka pietiekamu pierādījumu, kas apliecinātu paziņotās vērtības attiecībā uz pieciem rādītājiem¹³ (piemērus sk. **14. izcēlumā**). Saistībā ar šiem rādītājiem izmaksātā summa ir 3,77 miljoni EUR.

14. izcēlums

Pietiekamu pierādījumu trūkums

Līgumā par atbalstu publisko finanšu pārvaldībai Jordānijā (5. līgums) 1.2. rādītājs attiecās uz trūkumiem dažādu valsts ministriju un aģentūru iekšējās kontroles nodaļu (IKN) darbinieku apmācībā. Mērķis bija apmācīt tos IKN darbiniekus, kuri nebija piedalījušies apmācībā iepriekšējā gadā (skaitlisks mērķis nebija noteikts). Komisijas nolīgts ārējais eksperts secināja, ka vairāk nekā 85 % no visu IKN darbiniekiem bija apmeklējuši piedāvātos papildu apmācību kursus. Tāpēc viņš secināja, ka rādītājs ir sasniegts. Tā kā eksperta ziņojumā nav norādīts, kā tika aprēķināti šie 85 %, mēs nevarējām aprēķinu atkārtot vai apstiprināt, ka ar apmācību tika novērsti visi trūkumi. Nebija pieejama informācija vai dati par to, kas šajos 85 % ir ietverts.

Ar 3. rādītāju kopienas attīstības programmas līgumā Pakistānā (22. līgums) tika novērtēti kopienas virzītas vietējās attīstības projektiem piešķirtā budžeta īpatsvars rajonu attīstības stratēģiju (RAS) izmaksu aplēsēs. Tomēr paziņotās rajonu izmaksu aplēses nebija saistītas ar RAS, kas iesniegta kā apliecinošs dokuments. Arī ziņojumā, ko sagatavoja eksperts, kuru nolīga Komisija, lai novērtētu šo rādītāju, nav parādīta saskaņotība starp rajonu izmaksu aplēsēm un RAS. Tāpēc paziņoto rezultātu mēs apstiprināt nevarējām.

¹³ 22. līguma 3. un 6. rādītājs un 5. līguma 1.2. un 3. rādītājs.

Nepietiekami dokumentēti maksājumi Moldovai

53 Lai gan tas nav tieši saistīts ar darbības rādītāju pārbaudi, mēs konstatējam, ka Komisija bija Moldovai izmaksājusi trīs mainīgās daļas par kopējo summu 26,3 miljoni EUR, pietiekami nedokumentējot šos maksājumus pamatojošos iemeslus (sk. [15. izcēlumu](#)).

15. izcēlums

Moldovai veikto maksājumu dokumentēšana

Budžeta atbalsta finansēšanas nolīgumos iekļauj Komisijas tiesības apturēt finansēšanas nolīgumu, ja partnervalsts pārkāpj pienākumu saistībā ar cilvēktiesību, demokrātijas principu un tiesiskuma ievērošanu, kā arī smagos korupcijas gadījumos (236. panta 4. punkts Finanšu regulā, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 2018. gada jūlijs).

Ņemot vērā bažas par demokrātijas situāciju valstī, Komisija 2017. gada jūlijā un oktobrī nolēma vairāku mainīgo daļu maksājumus atlikt un paziņoja, ka “maksājumu izpildes laiks tiks precizēts, ņemot vērā efektīvu demokrātijas mehānismu, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošanu Moldovā”. Galvenais iemesls šim lēmumam bija tas, ka Moldovā bija paredzēts pieņemt jaunu vēlēšanu likumu, kas neatbilda ieteikumiem, ko sniedza Venēcijas komisija — Eiropas Padomes padomdevēja struktūra konstitucionālos jautājumos.

Tomēr 2017. gada 11. decembrī tika izsniegta maksājuma atļauja. Tās pamatā nebija novērtējuma, kas uzskatāmi parādītu demokrātisko mehānismu un cilvēktiesību uzlabošanos Moldovā, kas jau no sākuma bija galvenais iemesls maksājuma aizturēšanai.

Secinājumi un ieteikumi

54 Mēs pārbaudījām, vai Komisija, izmaksājot budžeta atbalsta mainīgās daļas, izmantoja būtiskus un ticamus darbības datus. Secinājums ir tāds, ka trešās daļas pārbaudīto darbības rādītāju būtiskumu negatīvi ietekmē tas, kā tie ir izstrādāti, un šie rādītāji neļauj objektīvi novērtēt rezultātus, tādējādi mazinot rādītāju būtiskumu. Turklāt Komisijas veiktie novērtējumi par to, vai mainīgo daļu rādītāji ir sasniegti, ne vienmēr bija ticami, tāpēc tika veikti daži nepietiekami pamatoti maksājumi.

55 Mēs konstatējām, ka mainīgo daļu darbības rādītāji bija labi saskaņoti ar partnervalstu nozaru attīstības stratēģijām. Tomēr lielākā daļa no tiem bija vērsti uz īstermiņa darbībām, nevis ilgāka termiņa rezultātiem, tostarp virzību uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Tikai 13 % no 248 pārbaudītajiem rādītājiem bija paredzēti tam, lai novērtētu iznākumu vai ietekmi atbalstītajās nozarēs (sk. [22.](#)–[25.](#) punktu). Izmantojot iznākuma rādītājus, Komisija varētu labāk novērtēt ilgāka termiņa rezultātus atbalstītajās nozarēs, tostarp virzību uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu.

1. ieteikums. Mainīgajās daļās vairāk izmantot iznākuma rādītājus

Komisijai ir jāpalielina to mainīgo daļu īpatsvars, kas tiek izmaksātas, pamatojoties uz sasniegtajiem iznākuma rādītājiem.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigās.

56 Vairāk nekā trešdaļa rādītāju bija neskaidri formulēti vai tiem bija nepareizi noteiktas atsauces vērtības, vai to nebija vispār. Tāpēc bija iespējamās dažādas interpretācijas attiecībā uz mērķu sasniegšanu, kuras sarežģīja izmaksas pieprasījumu analīzi un mazināja tās objektivitāti (sk. [26.](#)–[32.](#) punktu).

2. ieteikums. Labāk formulēt darbības rādītājus

Komisijai ir jāuzlabo kvalitātes kontroles pasākumi, lai nodrošinātu, ka ar mainīgo daļu darbības rādītājiem tiek objektīvi novērtēti partnervalstu sasniegtie rezultāti. Īpaša uzmanība ir jāpievērš šādiem aspektiem:

- a) tādu darbības rādītāju izmantošana, kas ir precīzi un ko nevar interpretēt dažādi.
- b) atsaucēs vērtību un mērķu izmantošana.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigas.

57 Svarīgs budžeta atbalsta mainīgo daļu mērķis ir radīt stimulus partnervalstīm, lai tās turpinātu īstenot savas reformu programmas. Lielākā daļa pārbaudīto mainīgo daļu ietvēra rādītājus, kuru mērķi panāca pareizo līdzsvaru starp vērienīgumu un sasniedzamību, un mēs uzskatām, ka tie nodrošināja paredzēto stimulējošo ietekmi. Nedaudzie izņēmumi, kurus konstatējām, attiecās uz rādītājiem ar viegli sasniedzamiem mērķiem, bieži vien nepareizi noteiktu atsaucēs vērtību dēļ, vai mērķiem, kas sasniegti, izmantojot citu līdzekļu devēju vai ES apmaksāto ārējo ekspertu darbu (sk. 33.–34. punktu).

3. ieteikums. Nodrošināt mainīgo daļu stimulējošo ietekmi

Komisijai:

- a) pirms līguma parakstīšanas jāatjaunina atsaucēs vērtību informācija vai līguma īstenošanas laikā vajadzības gadījumā jākorrigē atsaucēs vērtības, veicot grozījumus budžeta atbalsta līgumā;
- b) jāizvairās no situācijām, kad partnervalsts mērķus sasniedz tikai ES finansētās tehniskās palīdzības dēļ.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigas.

58 Katrā mainīgajā daļā izmantoto rādītāju skaits bieži vien bija pārāk liels, pārsniedzot Komisijas pamatnostādnēs ieteikto skaitu. Tas vēl vairāk sarežģīja izmaksas procesu (sk. 35. punktu).

4. ieteikums. Vienkāršot mainīgo daļu izmaksas procesu

Komisijai jāatturas no apakšrādītāju izmantošanas, lai ierobežotu rādītāju faktisko skaitu līdz pamatnostādnēs minētajam maksimumam.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigas.

59 Mainīgo daļu izmaksas pieprasījumi ietver darbības datus, kas rāda, cik lielā mērā ir izpildīti saskaņotie nosacījumi un darbības rādītāji. Tā kā pieprasījumus sagatavo partnervalstis, to pamatā esošo darbības datu ticamība ir atkarīga no šo valstu spējas tos sagatavot. Mēs konstatējām, ka Komisija parasti novērtēja partnervalstu spējas, izpētot galvenos elementus to uzraudzības un novērtēšanas sistēmās, kā tas paredzēts budžeta atbalsta pamatnostādnēs. Tomēr tikai piecos no 24 izraudzītajiem līgumiem Komisija patiešām izdarīja secinājumus par mainīgo daļu rādītāju aprēķināšanai vajadzīgo darbības datu ticamību (sk. 36.–41. punktu). Secinājumu izdarīšana par datu ticamību ir svarīga rādītāju atlasei, uzraudzībai un izmaksas analīzei.

5. ieteikums. Uzlabot novērtējumus attiecībā uz valstu spēju nodrošināt mainīgajās daļās izmantotos darbības datus

Izstrādājot budžeta atbalsta darbību, Komisijai ir jānovērtē to darbības datu ticamība, kas tiks izmantoti par pamatu mainīgās daļas izmaksai. Novērtējuma rezultātā ir jāizdara skaidrs secinājums par to, vai sistēmas, kas izmantotas šo datu sagatavošanā, ir pietiekami uzticamas vai ne, un to varētu balstīt uz jau esošajiem novērtējumiem, kurus veikušas citas atzītas struktūras.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigas.

60 Mēs konstatējām, ka, analizējot izmaksas pieprasījumus, ES delegācijas veica dažādas pārbaudes procedūras. Dažos gadījumos ES delegāciju darbinieki veica apmeklējumus uz vietas, lai pārbaudītu partnervalstu sniegtos datus, bet citās reizēs viņi pilnībā paļāvās uz šiem datiem vai uz pārbaudēm, ko Komisijas vārdā veica ārējie eksperti, nekādas papildu pārbaudes vairs neīstnojot. Tas nesniedz vajadzīgo pārliecību par turpmāko mainīgo daļu maksājumu pamatotību (sk. 42.–46. punktu).

6. ieteikums. Uzlabot mainīgo daļu izmaksai izmantoto darbības datu pārbaudi

Komisijai:

- a) jāpārbauda pamatā esošie pierādījumi, kas apliecina partnervalstu izmaksas pieprasījumos sniegtos darbības datus, ja vien Komisija jau nav nepārprotami secinājusi, ka šie dati ir ticami;
- b) izmantojot ārējās pārbaudes, jāpieprasa darba uzdevumā iekļaut partnervalstu sniegto galveno darbības datu ticamības pārbaudi. Pirms mainīgās daļas izmaksas Komisijai ir jāpārbauda, vai eksperti ir izpildījuši šo prasību.

Īstenošanas termiņš: 2021. gada beigās.

61 Atkārtojot Komisijas veiktos novērtējumus attiecībā uz rādītāju sasniegšanu un pārrēķinot mainīgo daļu maksājumus, mēs konstatējam neatbilstības Komisijas izmaksātajās summās. Kopumā, pamatojoties uz pieejamo informāciju par darbības rezultātiem, no pārbaudītajiem mainīgo daļu maksājumiem, kas kopumā sasniedz 234 miljonus EUR, mēs konstatējam neatbilstības saistībā ar 16,7 miljoniem EUR. No šīs summas 13,3 miljonu EUR izmaksa nebija pietiekami pamatota vai neatbilda līgumu noteikumiem. 3,4 miljoni EUR tika izmaksāti bez faktiskā progresā. Turklāt Moldovai tika izmaksātas trīs mainīgās daļas 26,3 miljonu EUR apmērā, bet šo maksājumu pamatā esošie iemesli nebija pietiekami dokumentēti (sk. 47.–53. punktu).

Šo ziņojumu 2019. gada 12. novembra sēdē Luksemburgā pieņēma III apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Bettina JAKOBSEN*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs
Klaus-Heiner Lehne

Pielikumi

I pielikums. Budžeta atbalsta daļa divpusējās oficiālās attīstības palīdzības (OAP) saistībās

Valsts	2014	2015	2016	2017	Vidēji (2014-2017)
Austrija	0,69 %	1,01 %	0,10 %	1,24 %	0,76 %
Beļģija	2,50 %	1,85 %	1,41 %	0,15 %	1,48 %
Čehija	1,52 %	0,00 %	0,00 %	0,44 %	0,49 %
Dānija	3,83 %	0,00 %	0,73 %	0,91 %	1,36 %
Somija	3,75 %	3,89 %	0,00 %	2,98 %	2,65 %
Francija	2,86 %	1,86 %	6,11 %	9,30 %	5,03 %
Vācija	1,29 %	4,55 %	2,12 %	3,42 %	2,84 %
Grieķija	1,04 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,26 %
Ungārija	–	0,65 %	0,00 %	0,00 %	0,22 %
Īrija	2,30 %	3,76 %	0,00 %	0,00 %	1,52 %
Itālija	1,28 %	0,40 %	0,24 %	0,56 %	0,62 %
Luksemburga	3,21 %	0,81 %	2,93 %	1,98 %	2,23 %
Nīderlande	0,67 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,17 %
Polija	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Portugāle	0,55 %	0,71 %	0,52 %	0,58 %	0,59 %
Slovākija	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Slovēnija	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Spānija	1,33 %	1,29 %	0,17 %	0,30 %	0,77 %
Zviedrija	2,39 %	0,13 %	0,00 %	1,96 %	1,12 %
Apvienotā Karaliste	2,09 %	1,21 %	0,18 %	0,01 %	0,87 %
ES Komisija	9,31 %	12,71 %	14,67 %	9,08 %	11,45 %
Vidēji ES	2,03 %	1,66 %	1,39 %	1,57 %	1,66 %
Vidēji ES bez iestādēm	1,65 %	1,11 %	0,73 %	1,19 %	1,17 %

Avots: ERP, pamatojoties uz <https://stats.oecd.org/>.

II pielikums. Revidētie līgumi

	Līguma numurs	Valsts	Atbalstītā nozare
1. līgums	282613	Jordānija	Izglītība
2. līgums	365198		Izglītība
3. līgums	377271		Enerģētika
4. līgums	389306		Enerģētika
5. līgums	357967		Publisko finanšu pārvaldība
6. līgums	387662	Gruzija	Lauksaimniecība
7. līgums	344313		Profesionālā izglītība
8. līgums	361908		Publisko finanšu politikas reforma
9. līgums	363227	Bolīvija	Narkotiku apkarošana
10. līgums	368977		Ūdens
11. līgums	337591		Lauksaimniecība
12. līgums	377182		Lauksaimniecība
13. līgums	383001	Etiopija	Veselība
14. līgums	367551		Transports
15. līgums	348701	Moldova	Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāns
16. līgums	353323		Publisko finanšu politikas reforma
17. līgums	371907		Lauksaimniecība
18. līgums	376376	Ruanda	Lauksaimniecība
19. līgums	375269		Enerģētika
20. līgums	364033		Vide
21. līgums	357701	Vjetnama	Veselība
22. līgums	337112	Pakistāna	Lauksaimniecība
23. līgums	289807		Izglītība
24. līgums	356359		Izglītība

III pielikums. Mainīgo daļu izmaksas nozares reformu rezultātu līgumiem, 2017. g.

Valsts	Kopējā mainīgā daļa 2017. g. (EUR)	%	Revidētās nozares	Revidētās summas (EUR)
Maroka	120 984 995	18,75 %		
Jordānija	69 506 667	10,77 %	Izglītība, enerģētika, valsts pārvaldes reforma	45 750 000
Gruzija	37 900 000	5,87 %	Lauksaimniecība, nodarbinātība, publiskās finanses	19 400 000
Bolīvija	32 800 000	5,08 %	Lauksaimniecība, narkotiku apkarošana, ūdens un sanitārija	32 800 000
Etiopija	29 520 000	4,57 %	Veselība, transports	29 520 000
Moldova	29 345 111	4,55 %	Lauksaimniecība, tiesiskums, publiskās finanses	26 345 111
Ruanda	27 667 500	4,29 %	Lauksaimniecība, enerģētika, vide	27 667 500
Vjetnama	27 000 000	4,18 %	Veselība	27 000 000
Pakistāna	25 665 625	3,98 %	Lauksaimniecība, izglītība	25 665 625
Tunisija	25 000 000	3,87 %		
Albānija	20 775 000	3,22 %		
Nigēra	17 850 000	2,77 %		
Bangladeša	16 500 000	2,56 %		
Kolumbija	15 000 000	2,32 %		
Botsvāna	14 510 000	2,25 %		
Hondurasa	12 030 000	1,86 %		
Dienvīdāfrika	10 466 458	1,62 %		
Senegāla	10 450 000	1,62 %		
Burkinafaso	9 700 000	1,50 %		
Kirgizstāna	9 500 000	1,47 %		

Valsts	Kopējā mainīgā daļa 2017. g. (EUR)	%	Revidētās nozares	Revidētās summas (EUR)
Alžīrija	9 000 000	1,39 %		
Benina	8 000 000	1,24 %		
Indonēzija	7 500 000	1,16 %		
Ukraina	7 500 000	1,16 %		
Kambodža	7 200 000	1,12 %		
Armēnija	7 000 000	1,08 %		
Gana	6 200 000	0,96 %		
Nepāla	6 000 000	0,93 %		
Peru	5 880 000	0,91 %		
Grenlande	4 634 634	0,72 %		
Laosa	4 000 000	0,62 %		
Gajāna	3 800 000	0,59 %		
Dominikānas Republika	2 687 500	0,42 %		
Samoa	2 360 238	0,37 %		
Foklenda Salas	1 000 000	0,15 %		
Tonga	375 000	0,06 %		
KOPĀ	645 308 728	100 %		

Avots: ERP (revīzijai izraudzītās valstis ir izceltas treknrakstā).

IV pielikums. Kopsavilkuma novērtējums

	BOLĪVIJA				ETIOPIJA		PAKISTĀNA			RUANDA			VJETNAMA
	9. līgums	10. līgums	11. līgums	12. līgums	13. līgums	14. līgums	22. līgums	23. līgums	24. līgums	18. līgums	19. līgums	20. līgums	21. līgums
Visaptverošs spēju novērtējums	N	N	N	D	N	D	N	N	N	D	D	N	D
Rādītāju skaits (vienā 2017. g. daļā)	8	10	8	6	6	10	6	8	8	8	7	4	8
Iepriekšējo gadu rādītāju skaits, par kuriem veikta samaksa 2017. gadā	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Neatkarīgi mērķi	24	10	12	12	6	10	6	8	15	8	11	4	12
Nekonkrēti rādītāji	1	1	2	2	1	1	1	1	2	0	0	0	0
Nav atsauces vērtības (ERP: bāzes līnija ir vajadzīga)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nepareizi noteikta atsauces vērtība	1	0	0	0	1	10	0	0	1	0	1	2	0
Pārāk pieticīgi mērķi	1	1	0	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0

	BOLĪVIJA				ETIOPIJA		PAKISTĀNA			RUANDA			VJETNAMA
	9. līgums	10. līgums	11. līgums	12. līgums	13. līgums	14. līgums	22. līgums	23. līgums	24. līgums	18. līgums	19. līgums	20. līgums	21. līgums
Pārbaudes, ko uz vietas veikušas ES delegācijas, lai novērtētu nosacījumu izpildi	N	N	J	J	N	J	N	N	N	J	N	J	N
Izmantoti ārējie eksperti, lai novērtētu nosacījumu izpildi	N	N	N	N	N	N	J	J	J	J	N	N	J
Aritmētiskas kļūdas izmaksās	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Pareizi piemērota maksājumu aprēķināšanas metodika	J	J	J	J	N	J	J	N	N	J	J	J	J
Neatbilstība ERP novērtējumam attiecībā uz mērķu/apakšmērķu izpildi	2.2. un 3.3. rād.	3.1. un 5. rād.	N	N	N	7	N	5., 6. un 8. rād.	4., 6.2. un 6.3. rād.	N	5	2. un 4. rād.	N
Neatbilstība ERP novērtējumam attiecībā uz maksājamo summu	Tikai ietekme uz turpmāko izmaksu	Ietekmes uz maksājumu nav. Izpilde >80 %	N	N	N	2 milj. EUR	N	1,5 milj. EUR	3,47 milj. EUR	N	1,2 milj. EUR	0,57 milj. EUR	N

	GRUZIJA			JORDĀNIJA				MOLDOVA		
	6. līgums	7. līgums	8. līgums	1. līgums	2. līgums	3./4. līgums	5. līgums	15. līgums	16. līgums	17. līgums
Aritmētiskas kļūdas izmaksās	N	N	N	J	N	N	N	J	N	N
Pareizi piemērota maksājumu aprēķināšanas metodika	J	J	J	J	N	J	N	N	J	J
Neatbilstība ERP novērtējumam attiecībā uz mērķu/apakšmērķu izpildi	1.2. un 1.7. rād.	N	N	5. rād.	N	N	N	J (visi rādītāji)	N	N
Neatbilstība ERP novērtējumam attiecībā uz maksājamo summu	1 milj. EUR	N	N	6 milj. EUR	N	N	N	5,1 milj. EUR	6,4 milj. EUR	14,8 milj. EUR

APZĪMĒJUMI: J: jā; N: nē; D: daļēji.

**KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU
“DATU KVALITĀTE BUDŽETA ATBALSTA JOMĀ: NEPILNĪBAS RĀDĪTĀJOS UN
MAINĪGO DAĻU MAKSĀJUMU PĀRBAUDĒ”**

KOPSAVILKUMS

I. Par budžeta atbalstu uzskata kopumu, kurā ietverts finanšu pārvedums, politikas dialogs, spēju veidošana un darbības uzraudzība. Visi šie elementi ir svarīgi, lai instruments būtu iedarbīgs. Fiksētās daļas ir atkarīgas no tā, vai ir izpildīti vispārīgie nosacījumi, kas saistīti ar budžeta atbalsta saņemšanas attiecināmības kritērijiem, savukārt mainīgo daļu summas būs proporcionālas darbības rezultātiem konkrētos rādītājos.

II. Budžeta atbalsta pamatnostādņēs ir noteikti kritēriji, kas jāpiemēro, nosakot mainīgo daļu rādītājus un to pārbaudes procesu. Priekšroka tiek dota partnervalstu politikā un darbības uzraudzības sistēmās skaidri noteiktiem rādītājiem.

III. Tā kā mainīgo daļu rādītājus ir paredzēts mērīt reizi gadā, sasniedzamie mērķi pēc būtības ir īstermiņa. Komisijai ir jānosaka mērķi, kurus var saprātīgā veidā sasniegt katru gadu. Tas nekavē centienus vairāk atbalstīt iznākuma rādītāju plašāku izmantošanu, jo īpaši nozarēs, kas ir saņēmušas ES ilgtermiņa palīdzību, taču ir jānodrošina dažādu rādītāju veidu sajaukums.

Komisijas datubāze, kurā iekļauti visi 2014.–2018. gada līgumos par budžeta atbalstu izmantotie darbības rādītāji, liecina par dažādu rādītāju veidu līdzsvarotu sajaukumu: tiek vai tika izmantoti ieguldījumi, process, tiešie rezultāti un iznākums/ilgtermiņa rezultāti. Paraugā, kurā tika veikta revīzija, bija vairāk līdz 2014. gadam apstiprinātu programmu, tāpēc tas bija mazāk vērsts uz ilgtermiņa rezultātiem.

IV. Budžeta atbalsta pamatnostādņēs ir ieteikts izmantot no trim līdz desmit rādītājiem. Komisija pastiprināti uzsvērs, ka liela rādītāju skaita rezultātā varētu tikt novērsta uzmanība no politikas mērķa un padarīta sarežģītāka izmaksas pieprasījuma novērtēšana. Tomēr izņēmuma gadījumos varētu pieņemt vairāk nekā desmit rādītāju, ja to varētu pamatot ar politikas sistēmu un partnervalsts izvēlēm.

V. Komisija uzskata, ka partnervalstu statistikas sistēmas uzticamība ir analizēta, vērtējot atbilstību ar budžeta atbalsta saņemšanu saistītajiem valsts politikas attiecināmības kritērijiem, un tā būtu jākonstatē arī riska pārvaldības sistēmā. Nesen pārskatītā izmaksas paziņojuma veidne paredz, ka kopā ar katru izmaksas pieprasījumu ir jāpaziņo jaunākā informācija par valsts analītisko spēju un datu kvalitāti.

VI. Komisija uzskata, ka maksājumā Moldovai tika ņemts vērā situācijas pozitīvais novērtējums attiecībā uz spēkā esošajiem demokrātiskajiem mehānismiem, tiesiskumu un cilvēktiesībām Moldovā laikā, kad tika veikts maksājums, taču to varētu labāk dokumentēt.

VII. Pirmais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Otrais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Trešais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Ceturtais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Piektais ievilkums. Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Sestais ievilkums: Komisija piekrīt šim ieteikumam.

IEVADS

01. Skatīt atbildi par kopsavilkumu — I punkts.

02. Budžeta atbalsts ne tikai veicina rezultātus, izmantojot valstu sistēmas un pielāgojoties valsts politikai, bet arī uzlabo vietējo pārskatatbildību.

APSVĒRUMI

19. Komisija apstiprina, ka budžeta atbalsta izmaksas tiek veiktas “*ex post*”, lai atlīdzinātu par labiem darbības rezultātiem. Šajā saistībā Revīzijas palāta pareizi norāda uz vispārīgiem nosacījumiem, t. i., attiecīgās valsts politikas īstenošanas progresu, publisko finanšu pārvaldības reformu, pārrēķināšanu un makroekonomikas stabilitāti — tie visi ir svarīgi faktori rezultātu novērtēšanā.

21. Mainīgo daļu izstrādei jāatbilst valsts un politikas kontekstam. Rādītāji būtu jāizvēlas atkarībā no to atbilstības attiecīgajā kontekstā. Attiecīgā gadījumā būtu jānodrošina iznākuma rādītājiem, un kopumā būtu jāparedz dažādu rādītāju veidu, tostarp ieguldījumu rādītāju, kombinācija.

Nosakot rādītājus, būtu jāņem vērā tas, ka budžeta atbalsta izmaksas tiek veiktas katru gadu, kā arī partnervalstu spēja kontrolēt iznākumus un ietekmi.

22. Iekšējais novērtējums, ko Komisija veica attiecībā uz visiem rādītājiem, kas tika izmantoti mainīgajās daļās (pavisam 3642 rādītāji) laikposmā no 2014. gada līdz 2018. gadam, liecina, ka 33,7 % šo rādītāju ir iznākuma rādītāji, 26,8 % — tiešo rezultātu rādītāji, 35,4 % — procesa rādītāji un atlikušo mazo daļu (4,1 %) veido ieguldījumu un ietekmes rādītāji.

Paraugā, kurā tika veikta revīzija, bija vairāk līdz 2014. gadam apstiprinātu programmu, tāpēc tas bija mazāk vērts uz ilgtermiņa rezultātiem. Pašreiz tiek līdzsvarotāk izmantoti dažādi rādītāji.

23. Rādītāju atlase ir saistīta arī ar valsts politikas attīstības līmeni un to, cik daudz problēmu ir konkrētajā kontekstā (attiecināšanas problēmas, nozares pārvaldība, darbaspēka sadalījums starp attīstības partneriem u. c.).

Jānorāda, ka kopš 2017. gada saskaņā ar Pasaules Bankas klasifikāciju Jordānija vairs netiek uzskatīta par valsti ar vidēji augstiem ienākumiem, bet gan par valsti ar vidēji zemi ienākumiem.

24. Komisija uzskata, ka ieguldījumu rādītāji var būt lietderīgi konkrētos gadījumos un reformas sākotnējos posmos tie palīdz izvirzīt nosacījumus ilgtermiņa rezultātiem vēlāk. Kopš 2014. gada budžeta atbalsta programmās mainīgajās daļās ieguldījumu rādītāji veido tikai 4 % (skatīt atbildi par 22. punktu).

25. Procesu rādītāji ir svarīgi, lai varētu novērtēt nozares spēju un labas pārvaldības progresu. Turklāt, kad tiek apsvērta visa budžeta atbalsta programma, tiek aplūkoti kvalitātes aspekti, vērtējot valsts politikas īstenošanas progresu kopumā. Tiem var pievērsties, arī risinot dialogu un veidojot spējas, tādējādi nesamazinot budžeta atbalsta ietekmi tikai līdz mainīgo daļu rādītājiem.

2. izcēlums. Piemēri par procesu rādītājiem bez kvalitātes prasību specifikācijām

Par Moldovu (15. līgums “Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plāns”)

Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānu (VRLRP) ir ļoti sīki pārbaudījušas Eiropas iestādes un dalībvalstis, izmantojot ļoti stingru ārēju (ES) uzraudzības sistēmu. Lai gan politikas matricā nav norādes par to, kāds tiesiskais regulējums ir jāpieņem, regulējuma kvalitāte ir skaidri noteikta saistītajā *acquis communautaire*, tāpēc regulējums (vīzu režīma liberalizācijas kritēriji) ir noteikts citos dokumentos. Ir norādīts, ka Parlamentam un Padomei tika iesniegti pieci ziņojumi par VRLRP, kas liecināja par apmierinošu progresu.

Par Jordāniju (4. līgums “Atbalsts enerģētikas nozarē”)

Šis mērķis bija izvirzīts galvenokārt tāpēc, lai nodrošinātu, ka tiek izveidota un darbojas politikas dialoga struktūra (proti, tā tiek regulāri un nav izveidota vienīgi administratīvi). Lai nodrošinātu

valdības īpašumtiesības, Komisija ļāva partnervalstij lemt par konkrētu struktūru, sastāvu un sanāksmju biežumu.

27. Komisija uzsver, ka Revīzijas palātas konstatējums par nepietiekami konkrētiem rādītājiem ir izdarīts, pamatojoties uz vairākiem iemesliem, kā liecina piemēri 28. punktā un 3. izcēlumā. Vairumā gadījumu tie neizraisīja atšķirīgus Revīzijas palātas un Komisijas secinājumus par rādītāja novērtējumu.

3. izcēlums. Nekonkrētu rādītāju/mērķu piemēri

Par Jordāniju (1. līgums)

Ārējais eksperts, kas analizēja mērķa sasniegšanu, neizstrādāja pilnīgi savus kritērijus un palāvās uz kritērijiem, kas jau bija sīki izklāstīti finansēšanas nolīguma tehniskajos un administratīvajos noteikumos (TAN), lai noteiktu, vai skolu aprīkojums ir atbilstošs, piemēram, tas, ka skolas tiks celtas un aprīkotas saskaņā ar Jordānijas 2018. gada pamatnostādņēm un nodrošinātas ar saules bateriju paneļiem ūdens sildītājiem un citām atjaunojamo energoresursu enerģijas un energoefektivitātes sistēmām. TAN bija noteikts arī tas, ka jaunajiem skolotājiem būs jāpabeidz vismaz skolotājiem paredzētais apmācības ievadkurss.

Turklāt līdzekļu / mācību vides un cilvēkresursu “atbilstībai” šajās skolās jābūt tik elastīgai, lai tie spētu pielāgoties ļoti mainīgajai krīzes situācijai, kurā ir simtiem tūkstošu jaunu bēgļu skolēnu, kam jānodrošina izglītības iespējas. Visbeidzot, “atbilstība” tika sīki apspriesta ES delegācijas un Izglītības ministrijas regulārajā politikas dialogā.

Par Gruziju (8. līgums)

Rādītāja konkrētais mērķis bija uzlabot ieinteresēto personu izpratni par fiskālajiem noteikumiem un fiskālo pārvaldību. Interpretācijas līdzekļi bija sanāksmju protokoli un intervijas ar ieinteresētajām personām. Rādītājs bija paredzēts, lai veicinātu kultūras nozares pārredzamību un pārskatatbildību pret iedzīvotājiem. Novērtējums bija rūpīgs, un tajā tika aplūkoti sanāksmju protokoli un intervijas ar ieinteresētajām personām.

4. izcēlums. Izglītības kvalitātes novērtēšana — labs piemērs

Šī izglītības kvalitātes rādītāju novērtēšanas prakse ir ļoti svarīga, un šajā budžeta atbalsta programmā ierosināto modeli pārņēma citi līdzekļu devēji Jordānijā. Tai aizvien tiek pievērsta galvenā uzmanība, piešķirot visu turpmāku ES atbalstu Jordānijas izglītības sistēmai.

Tagad šis rādītājs ir daļa no Izglītības stratēģiskā plāna 2018.–2022. gadam, un attiecīgā Izglītības ministrijas struktūrvienība apguva apmācības kursu par metodiku, lai novērtējumus varētu veikt visā valstī.

Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka datu vākšana rādītāja vajadzībām būtu jāiekļauj valsts regulārajā datu vākšanas procesā, lai izvairītos no vienreizējām, dārgām un laikietilpīgām metodēm, ko izmanto tikai budžeta atbalsta programmas vajadzībām.

30. Komisija piekrīt, ka būtu jānosaka atsaucē vērtības rādītājiem, kuriem tās ir atbilstošas, un vajadzības gadījumā tās būtu jāatjaunina.

31. Skatīt Komisijas atbildi par 30. punktu.

32. Komisija piekrīt, ka atsaucē vērtības būtu jāatjaunina ar attiecīgajiem datiem, kad tas ir iespējams, ņemot vērā budžeta atbalsta līgumu grozījumu izmaksas.

6. izcēlums. Piemēri rādītājiem ar nepareizi noteiktām atsaucē vērtībām vai bez tām

Par Gruziju (7. līgums)

Līgumā “Nodarbinātība un profesionālā izglītība un apmācība” ir iekļauti četri rādītāji, kas attiecas uz pieaugumu (piemēram, apmācību) laika gaitā. Divos gadījumos finansēšanas nolīgumā ir atsauce uz 2013. gada 31. decembra atsauces vērtību, kas nebija pieejama laikā, kad tika parakstīts finansēšanas nolīgums.

Attiecībā uz šeit minēto konkrēto gadījumu finansēšanas nolīgumā nebija noteiktas rādītāju atsauces vērtības. Tāpēc bija jāiegūst informācija no papildu avotiem, lai novērtētu 2.2.1. rādītāju (par 15 % pieaugu to skolotāju skaitu, kas saņem sākotnējo apmācību atbilstīgi jaunajai profesionālās izglītības un apmācības skolotāju attīstības politikai) un 2.2.2. rādītāju (15 % skolotāju ieguva mūžizglītību). Tā kā šiem rādītājiem nav atsauces vērtību, vienīgi pieaugošu tendenci varēja uzskatīt par pietiekamu, lai varētu veikt maksājumu. Tāpēc vērtētāji un Komisija uzskatīja, ka norises nozarē sasniedza jēgpilnu iznākumu, ņemot vērā rādītāja būtību.

Par Bolīviju (9. līgums)

Jānorāda, ka, lai gan 2016. gada mērķi nebija tika vērienīgi salīdzinājumā ar atsauces vērtību, 2017. un 2018. gada mērķi bija daudz augstāki un tādējādi nodrošināja paredzētos rezultātus.

34. Komisija norāda, ka ES spēju veidošanas vispārīgais mērķis ir veicināt ilgtspējīgu spēju veidošanu partnervalstīs pat pēc budžeta atbalsta programmas beigām. To darbības joma ir plašāka, un tās papildina, nevis aizstāj rādītāju nodrošināto stimulu. Komisija uzskata, ka šāda situācija bija trīs Revīzijas palātas minētajos līgumos.

7. izcēlums. Piemēri rādītājiem ar viegli sasniedzamiem mērķiem

Ir svarīgi uzsvērt, ka gan 4. rādītājs “Narkotiku novērošanas pastiprināšana Bolīvijā”, gan 7. rādītājs “*CONALTID* iestāžu sistēmas attīstība” (*Consejo Nacional de lucha contra el tráfico ilícito de drogas*) ir saistīti ar *CONALTID* funkciju stiprināšanu starpiestāžu koordinēšanā, lai uzlabotu atbalstītās stratēģijas efektivitāti.

Tā kā iepriekš starpiestāžu koordinēšana nepastāvēja, šis rādītājs ir lietderīga aizstājējvērtība, lai novērtētu to, cik lielā mērā valdība ir iesaistījusi stratēģijā.

Lai gan rādītājs (9. līgumā) var šķist pieticīgs, tas ir ļoti svarīgs minētajā kontekstā, jo tas stimulē vajadzīgo koordinēšanu starp dažādām ministrijām, kas iesaistītas cīņā pret nelegālu narkotiku tirdzniecību un ar to saistītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Tas ir piemērs, kad, zinot vietējo kontekstu, ES delegācija atzina to, cik svarīgi ir nostiprināt jaunai iestādei piešķirto (*CONALTID*) koordinatora funkciju. Tāpēc rādītāja vērienīgums ir jāvērtē konkrētajā kontekstā. Tas pats attiecas uz 4. rādītāju, ko uzskata par pierādījumu tam, ka *CONALTID* pildīja savu koordinatora funkciju un ka uzraudzības sistēma darbojās ilgtspējīgi.

35. Rādītāju skaits Vīzu režīma liberalizācijas rīcības plānā (VRLRP) Moldovā izriet no politikas dialoga un pēc tam attiecīgā nolīguma ar partnervalsti. Šajā konkrētajā gadījumā tika pieņemts lēmums iekļaut visus rādītājus valdības politikas matricā. Iestādes to uzskatīja par papildu stimulu īstenot visu rīcības plānu.

8. izcēlums. Liels rādītāju skaits

Moldovas politikas matricā ir iekļauti septiņi nosacījumi jeb galvenie rādītāji (kas noteikti finansēšanas nolīgumā), kas atbilst septiņām valsts stratēģijas jomām. Ir 28 apakšrādītāji, kas ir konkrēti un nepieciešami sekmīgai stratēģijas īstenošanai.

37. Izstrādes stadijā Komisija novērtē informāciju, kas attiecas uz datu ticamību, lai varētu pieņemt lēmumu par to, kurš pārbaudes avots ir piemērotākais un kad tas būs pieejams. Nepilnības atbalstīto nozaru statistikas sistēmā liek veikt nepilnību mazināšanas pasākumus, piemēram, lūgt ārējiem ekspertiem pārskatīt sistēmas, sniegt ES (vai citu līdzekļu devēju) papildu palīdzību, lai uzlabotu statistikas veikspēju.

39. Skatīt Komisijas atbildi par V punktu.

41. Komisija uzskata, ka, izmantojot gan valsts politikas attiecināmības kritērija analīzi, gan riska pārvaldības sistēmu, tā var iegūt pietiekamu informāciju par partnervalsts uzraudzības un novērtēšanas sistēmas kvalitāti.

42. Tiek izmantotas dažādas pārbaudes procedūras, lai garantētu tādu pārlicības līmeni, kas ļautu veikt turpmākos maksājumus. Skatīt 43. punktu.

43. Katrā izmaksā Komisija izmanto dažādu pārbaudes procedūru kombināciju, lai novērtētu atbilstību. Delegācijas un centrālie dienesti veic visu pavaddokumentu pārbaudes katrā izmaksā. Vajadzības gadījumā var tikt veikti arī apmeklējumi uz vietas. Turklāt var tikt iesaistīti ārējie eksperti gadījumos, kad informācija ir ļoti specifiska vai ir vajadzīgs stingrs kvalitatīvs novērtējums, lai novērtētu mērķu sasniegšanu.

44. Ārējo ekspertu misijas būtu jāizmanto kā papildinājums. To pievienotā vērtība ir neatkarība un papildu zināšanas, un tām būtu nevis jāaizstāj delegācijas tiešā pārbaude un lēmums, bet gan jāļauj veikt rezultātu salīdzināšanu.

45. Komisija piekrīt Revīzijas palātas analīzei attiecībā uz to, ka partnervalstu datu kvalitātei būtu jābūt svarīgam faktoram, lai izņemtu, vai pārbaudē izmantot ekspertus. Tomēr ārējo ekspertu izmantošana var būt pamatota arī tad, ja valsts uzraudzības sistēma ir uzticama. Dažos gadījumos ES ir vajadzīgas augsti kvalificētu speciālistu tehniskās zināšanas, lai veiktu konkrētu, rādītāju aprēķinam svarīgu kritēriju pārbaudi.

46. Budžeta atbalsts kā partnerības un uzticēšanās instruments darbojas vairākās nozarēs, kurās attīstības partneri ir palāvušies uz partnervalstu regulāriem ziņojumiem.

Komisija uzskata, ka minētajos gadījumos pavaddokumenti, ko iesniedza īstenošanas partneris, kopā ar ārējā eksperta novērtējumu un pēc pieprasījuma iesniegtiem iestāžu skaidrojumiem sniedza pietiekamu informāciju, lai veiktu rezultātu salīdzināšanu un izdarītu secinājumu par datu ticamību.

10. izcēlums. Ārējo ekspertu darbā konstatēto trūkumu piemēri

a) Parauga atlase 2. līguma vajadzībām Jordānijā tika veikta ciešā sadarbībā ar citiem iesaistītajiem partneriem, tostarp *UNESCO*. Parauga atlases kritēriju pamatā bija vairāki elementi, tostarp

- Izglītības ministrijas valsts skolas pilsētu teritorijās (tostarp izīrētās skolas);
- skolas un mācību telpas bēgļu nometnēs;
- divu maiņu un vienas maiņas skolas (liels blīvums);
- pamata un vidusskolas izglītības ciklu pārstāvība;
- pārstāvība *EMIS* sistēmas izmēģinājuma paraugā (*OpenEMIS*, *UNESCO*);
- atlasīto skolu korelācija ar Sīrijas bēgļu koncentrāciju reģionā/pilsētā.

Tāpēc priekšlikumi par skolu iekļaušanu tika iesniegti, lai kritēriju klāsts būtu plašs un lai nodrošinātu, ka tiek iekļauti astoņi direktorāti ar lielāko Sīrijas skolēnu koncentrāciju. Izglītības ministrija nebija tieši iesaistīta skolu atlasē parauga vajadzībām, lai izvairītos no iespējamās neobjektivitātes atlases procesā. Konsultantu komanda kopā ar *UNESCO* iesniedza priekšlikumus pēc tam, kad skolu datubāzē (nevis *EMIS*, kas tajā laikā nedarbojās) bija atlasījusi skolas, savukārt Izglītības ministrijai, protams, bija jāapstiprina paraugs, lai veicinātu piekļuvi skolām.

b) Visas 30 skolas tika iekļautas datubāzē, lai varētu veikt pārbaudes misiju uz vietas, tomēr attiecīgajā misijas ziņojumā bija minētas tikai 17 skolas (14. un 16./17. lpp.), jo misijas laikā salīdzināmi *EMIS* dati bija pieejami tikai par šīm 17 skolām. Tāpēc ārējo ekspertu secinājumi tika izdarīti, pamatojoties labāko atlasīto paraugu, kāds bija iespējams tajā laikā.

d) Konsultanti aplūkoja faktisko skolu reģistru un faktisko uzņemto skolēnu skaitu apmeklējuma dienā, un tas tika reģistrēts attiecīgajās datubāzes ailēs. Komisija uzskata, ka ļoti mainīgā krīzes kontekstā, kad nepārtraukti mainījās skolēnu skaits un apmeklētība, šādas atšķirības bija paredzamas.

47. Attiecībā uz Pakistānu Komisija piekrīt, ka četru rādītāju gadījumā (5. un 6. rādītāju 23. līgumā un 4. un 6.3. rādītāju 24. līgumā) rezultātu pierādījumos bija nepilnības, un turpmāk tās tiks novērstas.

Komisija uzskata, ka 23. līguma (Sindas izglītības programma) 8. rādītājā iesniegtie pierādījumi liecināja par mērķu sasniegšanu.

8. rādītāja mērķi uzskatīja par sasniegtu, pamatojoties uz *PEACE* (Provinces izglītības novērtēšanas centra) gada darba plānu ar ierosinātu budžetu gan *PEACE*, gan *SESLOAF*, kā arī 74 lappušu garo “Sindas izglītības *SESLOAF* īstenošanas pabeigšanas ziņojumu”, kas liecināja, ka *SESLOAF* tika īstenota, lai uzlabotu skolēnu mācīšanos.

Komisija piekrīt, ka rādītāju varēja formulēt skaidrāk, jo tas izraisīja atšķirīgus aprēķinus, kas radīja tikai nelielas atšķirības sasniegtajos rezultātos. Tomēr neatkarīgi no izmantotās metodes sasniegtie rezultāti ir būtiski, jo tika plašāk izvēsta kuponu shēma, kas ļāva lielākam skaitam bērnu apmeklēt skolu.

Attiecībā uz 4. rādītāju Komisija piekrīt, ka pieejamajā statistikā ir mazas novirzes. Šī nepilnība tika konstatēta jau laikā, kad tika identificēts un formulēts projekts. Attiecīgi Komisija sniedza tehnisko palīdzību Izglītības pārvaldības informācijas sistēmai, lai nepilnības novērstu. Tādējādi Komisija veica piemērotus un iedarbīgus pasākumus, lai novērstu statistikā konstatētās nepilnības.

Attiecībā uz Gruziju un atsauci uz sēklu likumu, proti, 1.2. rādītāju (6. līgums), Komisija atzīst nelielu aizkavēšanos par diviem mēnešiem. Komisija uzskatīja, ka papildu laiks tika izmantots, lai uzlabotu procesa kvalitāti (process ar lielāku līdzdalību un iekļaujošāks process, kurā iesaistītas visas attiecīgās ieinteresētās personas) un rezultāta kvalitāti (tagad sēklu likums atbilst starptautiskajiem un ES standartiem un veido stabilu pamatu labi reglamentētai nozarei). Turklāt Komisija ņēma vērā valdības pieņemto lēmumu paātrināt darbības, lai kompensētu likuma pieņemšanu un lai nodrošinātu tā ātru īstenošanu (sekundāro tiesību aktu sagatavošanu vēl pirms likuma oficiālas pieņemšanas, saīsinātu termiņu kviešu sertifikācijai, proti, tikai sešus mēnešus pēc tam, kad stājās spēkā sēklu likums). Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Komisija izlēma, ka šādi pūliņi būtu jāatlīdzina neatkarīgi no nelielās aizkavēšanās.

11. izcēlums. Pierādījumi uz neobjektīva parauga pamata

Attiecībā uz HP (Haiberas – Pahtunhvas) izglītības līguma 6.3. rādītāja vajadzībām iesniegtajiem pierādījumiem Pakistānā (24. līgums) pieprasīto pierādījumu interpretāciju nenosaka tehniskā palīdzība.

Finansēšanas nolīgumā nav precizēta parauga atlases metode apmeklētības līmeņa novērtēšanai. Tāpēc Komisija palāvās uz jau veiktas skolu apmeklētības līmeņa novērtēšanas rezultātiem, kas bija augstāki par mērķa vērtību, un tādējādi uzskatīja, ka mērķis ir sasniegts.

50. Komisija uzskata, ka trijos no pieciem gadījumiem (1.2. rādītājs 6. līgumā, 2.1. un 2.2. rādītājs 16. līgumā) termiņš tika nedaudz nokavēts (par vienu līdz trim mēnešiem), jo īstenošanas iestāde veica kvalitatīvus papildu pasākumus, lai nodrošinātu kvalitatīvus darbības rādītājus (t. i., izstrādāja likumu, kas tika pieņemts saskaņā ar valsts pārvaldes paraugpraksi pēc intensīva apspriešanās procesa) un neradītu sekas turpmākajos reformas posmos.

Būtu neproduktīvi neatzīt partnera papildu pūliņu vērtību un uzstāt uz stingru termiņa ievērošanu. Par ceturto gadījumu (5. rādītājs 1. līgumā) skatīt atbildi par 12. izcēlumu.

12. izcēlums. Mērķu sasniegšana pēc termiņa, daļēja sasniegšana vai mērķu nesasniegšana

Par Jordāniju (1. līgums)

2015. gadā līgums tika pagarināts līdz 2017. gada beigām, lai valdība varētu pabeigt sešu skolu celtniecību un 2.2. rādītāja izpildi, ko pieļāva finansēšanas nolīguma tehniskie un administratīvie noteikumi, kuros bija teikts (2.2. punktā), ka gadījumā, ja kāda daļa līdzekļu netiek iztērēta, atbalsta saņēmējs un Eiropas Komisija var vienoties par vienu papildu maksājumu, pamatojoties uz atlikušo mērķu novērtējumu, ko veic saskaņā ar tiem pašiem principiem, kurus izmantoja attiecībā uz iepriekšējām divām mainīgajām daļām. Ja šī papildu izmaksa būtu pamatota, to varētu veikt līdz darbību īstenošanas posma beigu datumam un pievienot pēdējam mainīgās daļas maksājumam. Tā tas arī notika.

- 1. Sākotnējais divu gadu termiņš tika noteikts politiskā kontekstā, kad ārkārtas situācijā tika sniegts krīzes atbalsts. Tas bija ļoti vērienīgs, ņemot vērā laiku, kas nepieciešams konkursiem par publiskā sektora darbiem, un darbu, kas jāiegulda, lai uzceltu un aprīkotu sešas skolas. Jordānijas iestādes to labi saprata un aktīvi pieprasīja pagarināt termiņu laikā, kad tika ieviests šis rādītājs, un arī vēlāk īstenošanas laikā. Komisija cieši uzraudzīja īstenošanu un veica nepieciešamos finansēšanas nolīguma pagarinājumus, pielāgojoties situācijai.
- 2. Komisija bija uzņēmusies svarīgas politiskās saistības atbalstīt Jordāniju tās cīņā ar Sīrijas krīzes sekām, izmantojot dažādas līdzekļu devēju konferences un augsta līmeņa politiskos paziņojumus šā līguma darbības laikā. 5. rādītāja iekļaušana šajā finansēšanas līgumā bija šajos solījumos paredzēto Komisijas pasākumu kopuma daļa.
- 3. Izmaksa tika veikta vienīgi pēc tam, kad mērķi tika sasniegti. Viena skola tika pabeigta 2017. gadā, taču pārējās piecas skolas pakāpeniski uzņēma Sīrijas skolēnus no 2016. gada. Ņemot vērā kopējo Sīrijas bēgļu skaitu tajā laikā Jordānijā, nodrošināt bēgļu bērniem piekļuvi skolām bija slāpējama rīcība.

Pakistānas gadījumā (23. līgums) 6. rādītāja mērķis bija lielā mērā sasniegts, jo tika izstrādāta angļu valodas mācību programma un sagatavoti mācību grāmatu manuskripti.

Par Gruziju (6. līgums)

Attiecībā uz 1.7. rādītāju mērķis tika sasniegts saskaņā ar finansēšanas nolīguma noteikumiem par mērķa formulēšanu un tā pārbaudes avotu, kas attiecas uz valsts programmas pieņemšanu ar rīkojumu. Valsts programmas par tējas plantāciju atjaunošanu mērķis cita starpā bija palielināt tējas ražošanas, tostarp bioloģiskās tējas ražošanas, apmērus. Uzskatīja arī, ka tējas izvēle bija stratēģiska, ņemot vērā tās lielo potenciālu organiskās ražošanas jomā. Lai gan rādītāju varēja formulēt labāk, maksājuma ieturēšana varētu neatbilst finansēšanas nolīguma noteikumiem un pārkāptu mūsu saistības attiecībā pret Gruzijas iestādēm.

13. izcēlums. Mērķu noteikšana, izmantojot nepareizi noteiktas atsaucēs vērtības, — faktiskais progress nav panākts

Par Etiopiju (14. līgums). Ņemot vērā būtisko progresu, kas panākts pēdējos gados, samazinot kravas automobiļu pārslodzi (par ko liecina nākamā tabula), Komisija uzskatīja, ka maksājums ir pamatots neatkarīgi no 2011./2012. gada atsaucēs vērtības atkārtotas novērtēšanas nozares pārskatā, kas tika veikta tuvu izmaksas datumam. Faktiski ilgtermiņa mērķi, kas bija plānoti 2020. gadam, tika sasniegti daudz agrāk, nekā bija paredzēts.

Laikā, kad tika noslēgts finansēšanas nolīgums, Komisija noteica atsaucēs vērtību, pamatojoties uz labāko pieejamo informāciju, un tai bija jāveic maksājums, pamatojoties uz to, ko bija parakstījušas abas puses. Komisija uzstāj, ka maksājumiem, pamatojoties uz rādītāju, bija juridiski argumenti.

14. izcēlums. Pietiekamu pierādījumu trūkums

Par Jordāniju (5. līgums)

1.2. rādītājs (5. līgumā, kas atbalsta publisko finanšu pārvaldību Jordānijā) tika vērtēts, pārskatot apmeklētības sarakstus, ko parakstīja iekšējās kontroles struktūrvienību (IKS) darbiniekiem piedāvāto apmācības kursu dalībnieki. Jāuzsver, ka IKS izveide ir viens no jaunākajiem sasniegumiem publisko finanšu pārvaldībā, ko atbalstīja šī ES programma.

Attiecībā uz 3. rādītāju kopienas attīstības programmā (22. līgums, Pakistāna) rajonu izmaksu aplēses nebija ne skaidras, ne konkrēti sasaistītas ar rajonu attīstības stratēģijām (RAS), lai veiktu maksājumu 2016./2017. finanšu gadā. Tas tiks izlabots, un 2018./2019. finanšu gadā rajonu izmaksu aplēses tiks sasaistītas ar RAS, lai veiktu galīgo plānoto maksājumu 2020. gadā.

53. Skatīt Komisijas atbildi par 15. izcēlumu.

15. izcēlums. Moldovai veikto maksājumu dokumentācija

Komisija apgalvo, ka maksājums bija pamatots, taču situācijas pozitīvais novērtējums attiecībā uz spēkā esošajiem demokrātiskajiem mehānismiem, tiesiskumu un cilvēktiesībām Moldovā laikā, kad tika veikts maksājums, varēja būt labāk dokumentēts.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

54. Budžeta atbalsta pamatnostādņēs ir noteikti kritēriji, kas jāpiemēro, nosakot mainīgo daļu rādītājus un to pārbaudes procesu. Priekšroka tiek dota partnervalstu politikā un darbības uzraudzības sistēmās skaidri noteiktiem rādītājiem.

55. Komisijas datubāze, kurā iekļauti visi 2014.–2018. gada līgumos par budžeta atbalstu izmantotie darbības rādītāji, liecina par dažādu rādītāju veidu līdzsvarotu sajaukumu: tiek vai tika izmantoti ieguldījumi, process, tiešie rezultāti un iznākums/ilgtermiņa rezultāti. Paraugā, kurā tika veikta revīzija, bija vairāk līdz 2014. gadam apstiprinātu programmu, tāpēc tas bija mazāk vērsts uz ilgtermiņa rezultātiem. Pašreiz tiek līdzsvarotāk izmantoti dažādi rādītāji.

1. ieteikums. Mainīgajās daļās vairāk izmantot iznākuma rādītājus

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija piekrīt ieteikumam attiecīgos gadījumos vairāk izmantot iznākuma rādītājus. Tomēr dažos gadījumos iznākuma rādītāji neatbilst ikgadējo izmaksu grafikam un rodas arī attiecināmības problēmas, t. i., valdība nekontrolē mērķu sasniegšanu.

2. ieteikums. Labāk formulēt darbības rādītājus

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

3. ieteikums. Nodrošināt mainīgo daļu stimulējošo ietekmi

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Attiecībā uz b) apakšpunktu ES spēju veidošanas līgumu vispārīgais mērķis ir veicināt ilgspējīgu spēju palielināšanu partnervalstīs. To darbības joma ir plašāka, un tās papildina, nevis aizstāj rādītāju nodrošināto stimulu.

4. ieteikums. Vienkāršot mainīgo daļu izmaksas procesu

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

59. Komisija uzskata, ka partnervalstu statistikas sistēmas uzticamība ir analizēta, vērtējot atbilstību ar budžeta atbalsta saņemšanu saistītajiem valsts politikas attiecināmības kritērijiem, un tā būtu jākonstatē arī riska pārvaldības sistēmā. Nesen pārskatītā izmaksas paziņojuma veidne paredz, ka

kopā ar katru izmaksas pieprasījumu ir jāpaziņo jaunākā informācija par valsts analītisko spēju un datu kvalitāti.

5. ieteikums. Uzlabot novērtējumus attiecībā uz valstu spēju nodrošināt mainīgajās daļās izmantotos darbības datus

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

60. Komisija izmanto pārbaudes procedūru kombināciju attiecībā uz katru izmaksas pieprasījumu. Delegācijas un centrālo dienestu darbinieku veikta visu apstiprinošo pierādījumu dokumentu pārbaude un papildu informācijas apmaiņa ar iestādēm, kā arī attiecīgā gadījumā misijas uz vietas un ārējo ekspertu iesaistīšana, ja ir nepieciešamas īpašas zināšanas.

6. ieteikums. Uzlabot mainīgo daļu izmaksai izmantoto darbības datu pārbaudi

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija piekrīt a) apakšpunktam — pārskatīt pamatā esošos pierādījumus, kas apliecina izpildes datus, ja šie dati nav skaidri paziņoti par ticamiem.

Komisija piekrīt arī ieteikuma b) apakšpunktam.

61. Kā paskaidrots atbildē par 12. izcēlumu, Komisija uzskata, ka Jordānijai piešķirtā summa 6 miljonu EUR apmērā nebūtu jāiekļauj kopējā neatbilstību summā, jo šis maksājums tika veikts pēc tam, kad mērķis bija sasniegts, un laikā, kas tika piešķirts, pagarinot finansēšanas nolīguma termiņu.

Par Pakistānu, Gruziju un Moldovu skatīt atbildi par 15. izcēlumu un 47. punktu.

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekļa *Hannu Takkula* vadītā III apakšpalāta, kuras pārziņā ir ārējo darbību, drošības un tiesiskuma izdevumu jomu revīzija, un viņam palīdzēja biroja vadītājs *Turo Hentila*, biroja atašejs *Helka Nykaenen*, atbildīgais vadītājs *Alejandro Ballester Gallardo*, darbuzdevuma vadītājs *Piotr Zych* un revidenti *Eva Coria Paramas*, *Roberto Ruiz Ruiz*, *Erika Söveges* un *Nita Tennila*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Richard Moore*.

No kreisās: *Turo Hentila*, *Helka Nykaenen*, *Hannu Takkula*, *Alejandro Ballester Gallardo*, *Nita Tennila*, *Piotr Zych*, *Erika Söveges*, *Roberto Ruiz Ruiz*.

Laika skala

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	20.11.2018.
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	20.9.2019.
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc revīzijas konstatējumu saskaņošanas procedūras	12.11.2019.
Komisijas (vai citas revidējamās vienības) oficiālo atbilžu saņemšana visās valodās	5.12.2019.

© Eiropas Savienība, 2019.

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.

PDF	ISBN 978-92-847-4064-2	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/625047	QJ-AB-19-023-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-4032-1	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/663578	QJ-AB-19-023-LV-Q

Budžeta atbalsts ir ES palīdzības veids, kas ietver naudas iemaksāšanu partnervalsts kasē, ja šī valsts ir izpildījusi saskaņotus maksājuma nosacījumus. Budžeta atbalsta maksājumus veic fiksētu vai mainīgu daļu veidā. No mainīgajām daļām izmaksātās summas ir atkarīgas no partnervalstu sasniegtajiem rezultātiem, kurus novērtē, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem darbības rādītājiem. Mēs pārbaudījām, vai Komisija, izmaksājot budžeta atbalsta mainīgās daļas, izmantoja būtiskus un ticamus darbības datus. Mēs secinām, ka trešā daļa pārbaudīto darbības rādītāju bija nepilnīgi izstrādāti, un tāpēc bija iespējamās dažādas interpretācijas attiecībā uz mērķu sasniegšanu. Turklāt Komisijas veiktais novērtējums par to, vai mainīgo daļu rādītāji ir sasniegti, ne vienmēr bija ticams. Mēs sniedzam vairākus ieteikumus, lai labāk formulētu rādītājus, vairāk izmantotu iznākuma rādītājus un uzlabotu mainīgo daļu izmaksai izmantoto darbības datu pārbaudi.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors